DPN 5865

Title : मार्कण्डेय पुराण देवी महात्म्य MĀRKAṆḌEYA PURĀṆA DEVI MAHATMYA

Run. No. 6556 Cat. No. Micro. No.

Subject स्तोत्र stytmn Religion : Hindu / Bauddha

Language : Skt. / New. / Nep. / Skt. - New. / Maith. - New. / New. - Nep. /

Size in cms. 11.2 × 4.5 Folios 67 Lines (in a page) 6

Compl. / Incompl. Chapt. / act /

Author / translator Scribe / donor मानदास सुगतदास Mandisa Sugat Das

Date: NS / SS / VS / KS Ruler / place

Script : New. / Dev. / Bhuj. / Ran. / Illus. :

Material : palmleaf / paper / thyasaphu / mini thyasaphu

Condition : fine / damaged by worms, rats, water /

Beginning, colophon, post-colophon : Beg. ॐ नमः श्चण्डिकायै ॥ रुद्र उवाच ॥ सर्व मङ्गल . . . .

ल. इति रुद्रप्रोक्तसप्तम स्वादेव्याः कवचं समाप्तः ॥ ॥

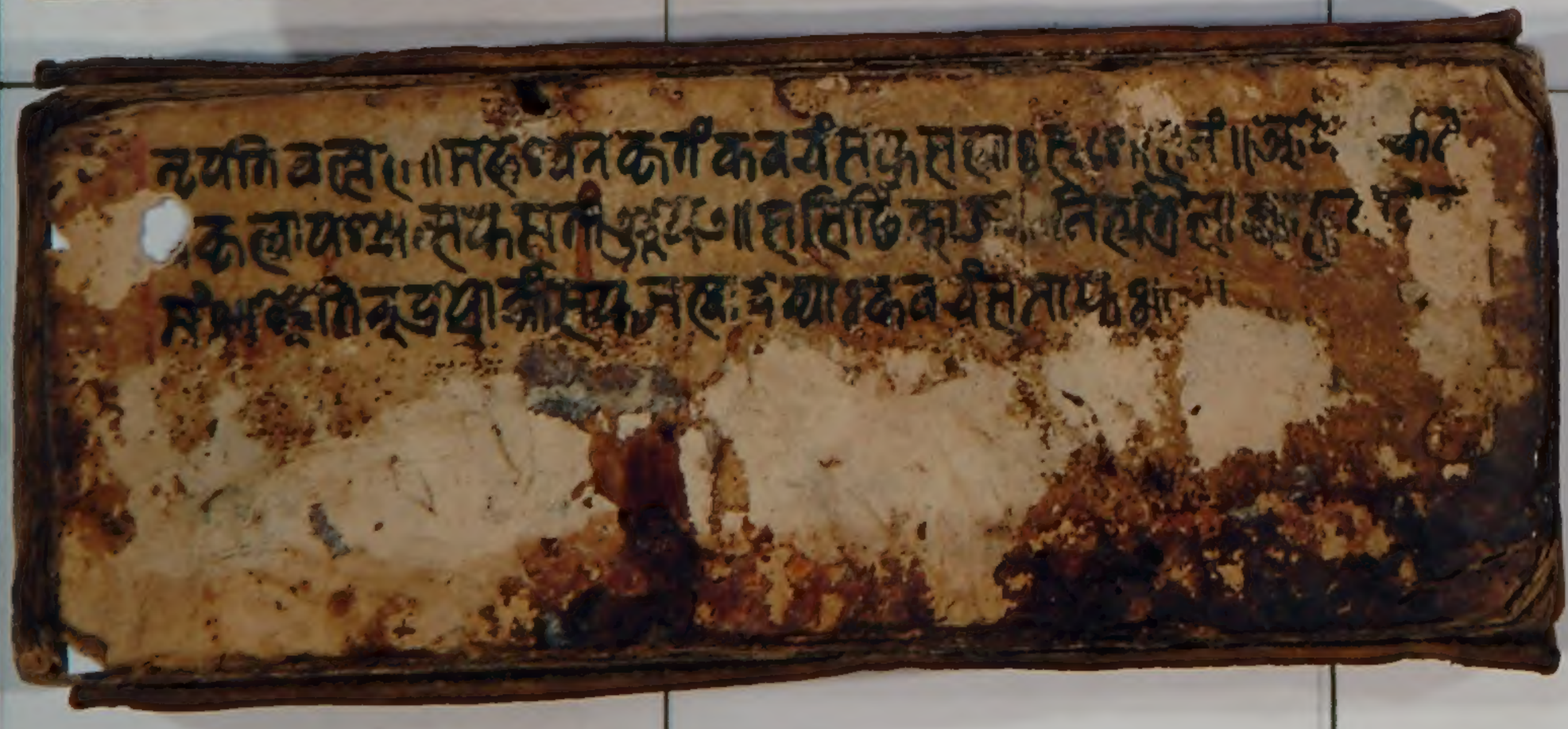

सावर्ण्यो यः तवाष्टमः मनुः ॥ एवमुक्त्वा मनुः सर्वान् प्रजापतीन्
ब्रह्मादीनिदं ॥ सार्कण्डेय उवाच ॥ तस्मादेवं वृथा वाजुसर्वि
र्यं निजन्मनि ॥ जपेदेवं निर्जरार्थं दानं कुर्वंश्च भाविवैश्यक
ल्याणं वक्ष्यति विष्णुर्मानसः ॥ सत्यदृतिरितियाङ्कः मैत्रविंयतिवा
चकं ॥ ॥ वैश्य उवाच ॥ वैश्येनदानिर्मर्यादा स्वर्गार्थं यात्मनश्च
ल्वाविधूनस्यतिर्मावतारं भविष्यति ॥ हताश्वः इयः सयाय जन्मद

वाक्विश्वतः सावर्णिकामनूनि सर्वान् विधूविष्यति वैश्यवर्यं त्रया
यथूवधामल्लासिवाङ्कितः तीर्थयज्ञानि मिश्रो वक्ष्यानं भविष्यति ॥ ॥
मार्कण्डेय उवाच ॥ ॐ तिदत्वा तयाद्यो यथासिलाविर्वर्वा वशूवा
कहितासथा रक्षुगायामसिद्धुतानवेद व्यावर्लत्वासुवथश्च
त्रियर्वरथ त्रयज्ञन्मसमासाद्य सावर्णिरविता मनूः ॥ ॥
ॐ ॥ श्रीमार्कण्डेय उवाच ॥ सावर्णिकमन्वन्तरं यथा सर्गः सार्क

ॐनमःशिवाये।नंदउवाच॥सर्वमंगलमांगल्यंसर्वदुःखविनाशकं।कवचंकं
केनादत्तंगुरोब्रूयात्।सर्वरक्षाकरंनृणां।गोपितंयत्पुराशास्त्रेविद्यासुनि
ष्कावासुरक्षार्थंबालस्यहितमिच्छता॥नंदस्यवचनंश्रुत्वोवाचेदंमधुसूदनः।साधु
वत्साधुसाध्वेतन्मानवानांहितंपरं।कवचंकथयामितेसावधानोवदाम्यहं
।कवचंपठतेपूर्वंस्नानंसंध्यांचकारयेत्।शुचिर्भूत्वाजपेत्पश्चात्
।विष्णोरेकैकनामसहस्रंपूर्वमुच्चरेत्।ततोविष्णुंजगन्नाथंपूजयेत्सर्वकामदं
।ब्राह्मणान्वैवसंपूज्यवाचयेत्कवचंततः।आत्मानंचैवपुत्रंचपत्नीं
चैवसमंततः।परिधानंचभूषांचकारयेत्सुसमाहितः।भक्तियुक्तोनरोनित्यं
सर्वपापैःप्रमुच्यते।सर्वशत्रुविनाशीचजीवेद्वर्षशतायुषी।पुत्रवान्गुणवां
श्चैवभवेद्भक्तिसमन्वितः।कवचंधारयेद्यस्तुनास्तिमृत्युभयंक्वचित्॥पुत्रीयांवाग्रणीर्नंदोयत्र

ॐनमःशिवाये।मार्कंडेयउवाच॥सावर्णिःसूर्यतनयोयोमनुःक
थ्यतेष्टमः।निशामयतदुत्पत्तिंविस्तरान्मुजदंतमम॥१॥महामायानुभा
वेनयथामन्वंतराधिपः।सवभूवमहाभागःसावर्णिस्तनयोरवेः॥२॥स्वा
रोचिषेन्तरेपूर्वंचैत्रवंशसमुद्भवः।सुरथोनामराजाभूत्समस्तक्षितिमंड
ले॥३॥तस्यपालयतःसम्यक्प्रजाःपुत्रानिवौरसान्।बभूवुःशत्रवोभू
पाःकोलाविध्वंसिनस्तथा॥४॥तस्यतैरभवद्युद्धमतिप्रबलचंडिनः।न्यू

नैरपिसतेयुद्धे कोलाविध्वंसितिर्ङ्गितः।ततःसुयुरमायातानिजदेशाधियो
तवत्॥आक्रान्तःसमरात्तुगसैस्तदायवनारिति।अमात्यैर्धनितिदुष्टद
र्बलस्यदुरात्मतिः।कोसोवलंवापद्यतंतत्रायिस्तयुरेततः॥७॥ततोमृगया
व्याजेनद्रुतस्वाम्यसदृपतिः।एकाकीदरमारुह्य जगामगहनंवनं॥८॥
सतत्राश्रममद्राक्षीद्विजवर्यस्यमेधसः।यशास्त्रस्यापदाकीर्णंमुनिशिष्या
यशान्तितं॥९॥तस्योकश्चित्सकालस्य मुनीनातनसङ्कतोद्रुतस्यतस्य

विवरंस्तस्मिन्मुनिवराश्रमे॥१०॥सान्निध्यतद्धातत्र ममत्वाद्यष्टचेतन॥
मत्यूर्वःपालितंपूर्वं मयादीनयुरक्षितं॥११॥मङ्गत्यैस्तरसद्रुद्धभो
तःप्राव्यतेनवा।नजानेसप्रधानोमेसुरस्मीसदामदः॥१२॥ममवि
वशीयातःकान्तोगनुपलभ्यते।येममानुगतानित्यंयसादधनतोजनः॥
१३॥अनुद्यन्निंश्रुतन्नेद्य कुर्वन्नयसहीस्तृता।असम्यग्व्ययशीलस्ये
ह्कुर्वन्निःसततंव्ययं।सञ्चितःसातिदुःखेन त्रयंकोगामिष्यति॥

एतच्चान्यच्चसतं विन्नयामासपार्थिव।तत्रतियाश्चमात्यास्ववश्यमेक
दर्शसः॥सपृष्टस्तेनकस्मैंतो रुन्धागमनेत्रकः।सशोकइवकस्मा
त्वंदुर्मणाइवलक्ष्यसे।इत्याकर्ण्यववस्तस्य नृपतेःप्रणयोदितं॥१॥
पत्यूवाचसतंविश्यःस्व यावन्तोनृपं॥ ॥वैश्यउवाच॥समा
धिर्नामवैश्योऽहमुत्पन्नोधनिनांकुले।पुत्रदारैर्निरस्तश्चधनलोभाद
साधुभिः।विहीनश्चधनेदारैःपुत्रैरादायमेधनं॥२॥वनमभ्यागतो

दुःखीनिरस्तश्चापुत्रबन्धुभिः॥सोऽहंनवेद्मिपुत्राणांकुशलाकुशलात्मिकां॥
२१॥पुत्रैस्त्यक्तजनानांचदाराणांचात्रसंस्थितः।किंनुतेषांशुभंमे
मनोमेकिंनुसाम्प्रतं॥२२॥कथयत्वेकिंनुसहृत्ताद्दुष्टंचाथकिंनुमेसुताः॥
राजोवाच॥येनिरस्तास्ततोलुब्धैःपुत्रदारादिभिर्नरैः।तेषुकिंतवतः
स्नेहमनुबध्नातिमानसं॥ ॥वैश्यउवाच॥एवमेतद्यथात्थमे
तवानसंशयंतत्र।किंकरोमिनबध्नाति.ममनिष्ठुरतामनः॥यैस्सत्य

पिदृष्टेरंधनलुब्धैर्निराकृतः॥ पतिस्वजनहार्दैश्च सापित्यक्तस्तथात्मनः।
२७॥ किमेतन्नाभिजानासि जानन्नपिमहामते। यन्ममैवंनीचित्तं तिर्यु
ष्वपिवर्त्तसे॥२८॥ तेषांकृतेमनिश्वासादौर्मनस्यञ्चजायते। करोति
किंयन्नमनस्तुष्यतिपुनर्भृ२॥ ॥मार्कण्डेयउवाच॥ ततस्तौस
हितौतत्रमुनिसम्मुपस्थितौ। समाधिर्नामवैश्योसौसचपार्थिव
सत्तमः॥ ज्ञातुमेतौयथाख्यायं यथाऽऽत्तेनसान्वितौ॥ ऊचतुस्तौकथाश्चका

श्चिद्वक्तुर्द्वेश्यपार्थिवौ॥२९॥ ॥राजोवाच॥ तंगत्वासंस्थसुमिका
मार्कंवदंचतत्। दुःखाययत्समनसःस्वविज्ञायतताम्विना॥३०॥ममत्व
ंमराज्यस्यराज्याङ्गस्यखिलस्यपि। जानतापियथाज्ञस्यकिमेतन्मुनिस
त्तम॥ अयञ्चनिक्षिप्तपुत्रदारैत्यस्तथाऽऽत्तः॥ स्वजनेनचसंत्यक्तो दु
र्दीतथायति॥३२॥ एवमेषयथाऽऽश्च ज्ञावप्येतन्नदुःखिता। दृष्टदो
षेपिविषयेममत्वाकृष्टमानसा। तत्कोनेतन्महाभागयन्मोहोज्ञानिनो

रपि। ममास्यवत्तवेत्यषाविवेकाध्यसूरता॥ ॥ऋषिरुवाच॥ज्ञानम
स्तिसमस्तस्यजन्तोर्विषयगोचर।विषयश्चमहाभागजातिश्चैवपृथ
क्पृथक्॥३५॥दिवाह्नश्चयाणिनांकेचिद्रात्रावह्नस्तथापरे।केचिद्वि
वातथोरात्रौयाणितुल्यदृशश्च॥३६॥ज्ञानिनामनुजाश्चसतींकि
नुतेनहिकेवलं।यतोहिज्ञानिनःसर्वेपशुपक्षिमृगादयश्च॥३७॥
ज्ञानञ्चतन्मनुष्याणांयत्तेषांमृगपक्षिणां।मनुष्याणाञ्चयत्तेषांतुल्यम

न्यत्स्थोभयोः॥३८॥ज्ञानेपिसतिपश्यैतान्पतगाञ्छावचञ्चुषु।कणमो
दाद्दतान्मोहात्पीड्यमानानपिक्षुधा॥३९॥मानुषामनुजव्योचसाभिलाषाः
सुतान्प्रति।लोभात्प्रत्युपकारायनन्वेतकिंनपश्यसि॥४०॥तथापिमम
तावेषामोहगर्त्तेनिपातिताः।महामायाप्रभावेनसंसारस्थितिकारिणा॥४१॥
तन्नात्रविस्मयःकार्योयोगनिद्राजगत्पतेः।महामायाहरेश्चैषातयासम्मो
ह्यतेजगत्॥४२॥ज्ञानिनामपिचेतांसिदेवीभगवतीहिसाबलादाकृ

श्रीमोवाय महामायाप्रयच्छति। तया विसृज्यते विश्वं जगदेतच्चराचरं।
सैषा प्रसन्नावरदा नृणां भवति मुक्तये। सा विद्या परमा मुक्तेर्हेतुभूता
सनातनी। संसारबन्धहेतुश्च सैवसर्वेश्वरेश्वरी॥ ॥राजोवाच॥
भगवन्कासिसादेवी महामायेति यां भवान्। ब्रवीतिकथमुत्पन्ना सा
कर्मास्याश्चकिंद्विज। यत्स्वभावासादेवी यत्कर्मयाथवाकृतं। तन्मे
ब्रूहिसमस्तंत्वंसर्वज्ञोह्यसिमेमतः॥ ॥ऋषिरुवाच॥ ॥

नित्यैवसाजगन्मूर्त्तिस्तयासर्वमिदंततं। तथापितत्समुत्पत्तिर्बहुधाश्रूय
तांमम ॥देवानांकार्यसिद्ध्यर्थमाविर्भवतिसायदा। उत्पन्नेतिततोलो
केसानित्यायाधिधीयते ॥योगनिद्रांयदाविष्णुर्जगत्येकार्णवीकृते। आ
स्तीर्यशेषमभजत्कल्पान्तेभगवान्प्रभुः ॥तदाद्वावसुरौघोरौविख्यातौ
जगदाद्यं। हन्तुंब्रह्माणमुद्युक्तौ मधुकैटभसंज्ञितौ ॥विबोधनार्थो
यस्यहरिर्नेत्रकृतालयां ॥७२॥ ॥ब्रह्मोवाच॥ ॥विश्वेश्वरीजगद्धात्री॰

स्थितिसंहारकारिणी। तामिसनिद्रातगवती विष्णोरतुलतेजसः। त्वंस्वाहात्वं
स्वधात्वंहिवषत्कारस्वरात्मिका। सुधात्वमक्षरेनित्येत्रिधामात्मिकास्थि
ता। अर्द्धमात्रास्थितानित्या यानुच्चार्याविशेषतः॥ त्वमेवसात्वंसावित्रीत्वं
देवीजननीपरा। त्वयैतद्धार्यतेविश्वंत्वयैतत्सृज्यतेजगत्। त्वयैतत्पात्यतेदे
वित्वमत्स्यंतेचसर्वदा। विसृष्टौसृष्टिरूपात्वंस्थितिरूपाचपालने। तथासं
हृतिरूपान्तेजगतोस्यजगन्मये॥ महाविद्यामहामायामहामेधामहा

स्मृतिःसाचमहामोहाचभवती महादेवी महासुरी। प्रकृतिस्त्वंचसर्वस्यगु
णत्रयविभाविनी। कालरात्रिर्महारात्रिर्मोहरात्रिश्चदारुणा। त्वंश्रीस्त्वमी
श्वरीत्वंह्रीस्त्वंबुद्धिर्बोधलक्षणा। लज्जापुष्टिस्तथातुष्टिस्त्वंशान्तिःक्षान्तिरेव
॥६०॥ खड्गिनीशूलिनीघोरागदिनीचक्रिणीतथा। शंखिनीचापिनीबाणभु
शुण्डीपरिघायुधा॥६१॥सौम्यासौम्यतराशेष सौम्येभ्यत्वतिसुन्दरी।
परापराणांपरमात्वमेवपरमेश्वरी॥६२॥यच्चकिञ्चित्क्वचिद्वस्तु सदसद्वा

किलानिके। तस्यसर्व्वस्या शक्तीः सावंकिंभूयसत्वया॥६३॥ यया त्वयाजगस्र
ष्टाजगत्पाताऽत्तियाजगत्। सोपिनिद्रातशीनीतः कस्त्वांस्तोतुमिहेश्वरः॥६४॥
विष्णुःशरीरग्रहणमहमीशानएवच। कारितास्तियतोतस्त्वां कस्तोतुंशक्तिमा
न्भवेत्। सात्वमित्थंप्रभावैःस्वैरुदारैर्देविसंस्तुता॥ मोहयैतौदुराधर्षौ वि
ष्णोमधुकैटभौ। प्रबोधयचजगत्स्वामीनीयतामच्युतोलघु। बोधश्चक्रियता
मस्यहन्तुमेतौमहासुरौ॥ ॥मार्कण्डेयउवाच॥ एवंस्तुतातदादेवी तामसी

तत्रवसा। विष्णोश्चप्रबोधनार्थाय निहंतुंमधुकैटभौ। नयनास्यनासिकाबा
हृदयेभ्यस्तथोरसः। निर्गम्यदर्शनेतस्थौ ब्रह्माणंप्रत्यधोक्षजं। तन्नाभ
कमलेविष्णोर्यतोब्रह्माप्रतिष्ठितः। कमलेकोदरेतस्थौ ब्रह्माणंप्रत्यधोक्षजं
॥७०॥ तमुत्थितावतिबलौदृष्ट्वात्मानंचतिर्य्यगवाक्षसौ। क्रोधरक्त
नयनावहुंब्रह्माणंजनितोद्यमौ। समुद्यतंतमालक्ष्यौ ययधेसगवा
क्षितौ। प्रबोधंसमुपालभ्यवाहू येरुवणोविष्णोःसाद्यशिवौ

न्मोमहामायाविमोहितो ऽक्कवन्मोक्षवान्मोक्षियतासिद्धिकर्मवं
श्रीभगवानुवाच ॥ एवमासंधमबुद्धी समवप्यायूंषावधि ग्रिमननव
रणाण नतावद्विवृतंमया ॥ ॥ सविनुवाच ॥ वक्षितास्यामितिमयासर्व
माथासर्यंजगत विलोभूतास्यांगधिसंगवान्कमलक्ष्णः योनोम्व
स्कवयूद्धनलाद्यंब्रूमृत्यूथावयाः सावंजहिनयंशत्रोसलिलन
यविद्धता ॥ ॥ सविनुवाच ॥ तथेत्युक्तोभगवता पंचवक्त्रोमहेश्वरः
हत्वा वक्षणवेद्धिन्न जयमाशिवमीतयाः नयमयासमूत्यनाबक्ष

णासंस्तुताब्रयं यशावमस्याद्यामूत्यूःशृणुवदामित ॥८॥ ॥
ॐतिग्रीसार्क्षणेयपूर्वाणेशावर्द्धिकमन्कवदवीसङ्गम्यमपकोटर
तोक्षयथमवविद ॥१॥ ॥ सविनुवाच ॥ ध्वासूवमसूद्यूद्ध
यूर्णुमद्रगतीयूवा सहिथमूवाणामधिथ ध्वानाश्यवन्वव ॥ तणो
मूर्वमकावीयोद्धवमेनंयवाजिती जित्वावमकलान्यवानिन्द्राद्रुम
किवासूवः ततःयवाजिताध्वाःयक्षथानियजायती यमस्कूलग
तास्तुत यतमगवूतद्रजो ॥ यथाद्रुंजगथासद्धन्मदियासूवधिती ।

दिशमाश्रयथासुर्देवासिरवविस्फुरं ॥ सूर्यस्यानिलचूनांयस
स्यदवृणस्यच । सूर्यसंवाधिकावान्सूर्यसंवाधितिष्ठति । सूर्यान्निवा
कुलाः सर्वेसन देवगणास्तुवि ॥ विवस्वन्तियथासत्यांसहिवनदुवीन्स
नाद्वाद्वे कथितंसर्वसमवाविविधस्थितं । गवणश्चयवन्नाश्चर्यो वर्ष
तस्यविविन्द्यतां ॥ रुंकुनिग्रन्थयदवानांववांसिसपृहनः । वकावक्षाये
णसुश्रुकटीकटिलाननो ॥ ततातिकायपुरुषा येकिणोवदनाक्षाः
श्वक्षासमरुलजावक्षणंकनस्य । सूर्यवंधिवदवानांगलादीनां

गवीवाः । निर्मिदिसुसहजस्फुरेक्षसमगवूत ॥१०॥ जरीवतजसःव
टंघलन्तुमिवयद्वेत । दद्युस्फुरस्यवास्फुरज्ञालाव्याकदिगन्वी । जरुर्लंत
तलजःसर्वदवगवीवर्ज । नकस्तदद्वनावीद्याकंलाकणयालिवा
यदद्वरुंगवक्जस्फुनाजायातन्मुखं । योन्यनवासवक्षणा वाक्वा
विस्फुरजसा । सोन्यनस्फुनयायूर्म मेर्धवेस्तवागवः । वादुणेनव
जंघोद्वनितंविस्फुजसासुवः । वक्षणस्फुजसायाथोतदंगुल्या कुलजसा ।
वस्फूनाश्चकबंगुल्यःकोवथणवनासिका । तस्यसुदंतासंस्फुरःयाजा

यत्येनतेजसा। नयनत्रितयंजज्ञे तथापावकतेजसा। भ्रुवावरान्यायोत
जश्श्रवणावनिलस्यच। अन्येषाञ्चैवदेवतानांसंभवस्तेजसांशिवा।
ततःसमस्तदेवानांतेजोराशिसमुद्भवं तात्रिलोक्यमुद्द्योतमकरोम
हिषार्दितां। शूलंशूलंविनिःसृज्यदद्यौतस्यपिनाकधृक॥वज्रञ्च
दत्तवान्कृष्णःसमुत्पाद्यस्वयंक्रतुः। शंखञ्चवरुणःशक्तिंददौतस्यहुता
शनः। मोदकीदत्तवांश्चार्यंवाणपूर्णेतथेषुधी॥२०॥चक्रमिद्धःसमुत्पा

द्यकुलीशाद्यमरार्थिनः॥ददौतस्यरुद्रःकालोदण्डमरावताज्जात॥२१॥
कालदण्डोद्यमोदण्डपाशोवारुणतिर्ददौ॥प्रजापतिश्चाक्षमालांददौब्र
ह्माकमण्डलुं॥समस्तरोमकूपेषुनिजरश्मीन्दिवाकरः॥कालश्चदत्तवा
न्खड्गंतस्यचर्मचनिर्मलं॥क्षीरोदश्चामरंहारमजरंचतथाम्बरं॥जू
षणंतथादिव्यंकुण्डलंकटकानिच॥अर्द्धेन्दुंतथामुर्द्धकेयूरान्सर्वे
वाङ्गदु॥नूपुरौविमलौतद्वत्ग्रैवेयकमनुत्तमं॥अंगुरीयकरत्नानिस

मस्तास्तुंगलीयुचाविश्वकर्मादिदीतस्यपरशुंवातिनिर्मलं॥अभ्रांयनक
दृपाणितथातेद्यश्चदंशनं॥अम्लानपंकजांमालांशिरस्थस्त्रियापरां॥अदद
ज्झलधिस्तस्यपंकजंवातिशोभनं॥हिमतावाहनंसिंहंरत्नानिविविधानिव
ददातश्चर्णस्त्रयापानपात्रंधनाधिपः॥शेषश्चसर्वनागेशोमहामणिविभू
षितं॥नागहारंददातस्यधत्तेयःपृथिवीमिमां॥अन्यारपिस्फुरद्दीप्तीरुप
रायुक्तस्तथा॥३०॥समानितानन्नादेवश्चसादरासंमुखंस्थितं॥तस्यानाद

नमरुतांघोरणादश्चमायूवितंतत॥॥अमायतांतिमरुतांयतिशब्दोमहान
भूत्॥डुंडुभुश्चसकलालोकाश्चसमुद्राश्चवकम्पिरे॥वराहकूर्मशेषश्च
कलाश्चमहीधराश्च॥जयतिदेवश्चसुयातामूदुश्चसिंहवाहिनी॥डुंडु
डुर्मुनयश्चांतर्तिनमात्मूर्तयश्च॥दृष्ट्वासमस्तसंक्रुद्धंत्रैलोक्यमभय
दंयश्च॥सन्नद्धाखिलसैन्यास्तेसमुत्तस्थुरायुधाश्च॥आःकिमेतदितिक्रो
धाद्यान्तोशमहिषासुरः॥आत्मानंप्रतिशब्दमशब्दंघरस्थुरेरितं॥सव्य

शैततोदेवीद्यलोकत्रयाक्षिप्य। प्रादाद्वान्नानतन्तुवं किरीढोल्लिखि
द्दोल्लिखिताम्बरां। द्योतिताशमयातालं धनुर्ज्यानिस्वनेनतां॥ दिशोलुज
राक्षसंसमन्ताद्व्याप्तसंस्थितं ततः एकं [illegible] तयादेव्यासुरदिसां
शस्त्रास्त्रवृक्षमुक्तैरावीपितदिगन्तरं॥ माकंद्यासुरसेनानीश्चिक्षुरान्त्यं
मकासुरः॥ ७०॥ युयुधेवामरक्षानीत्यदुर्गवलावितथारथानामयुतैः
षष्ट्या युद्ध्यामकासुरः॥ अयुध्यतायुताज्ञाश्च सङ्गेणमकासुरो

पञ्चाशद्भिश्चनियुतैरसिलोमामकासुरः॥ अयुतानांशतैः षष्ट्याबाष्कलो
युयुधेरणे। गजवाजिसकलोधारनेकैःपरिवारितः॥ हतोरथानांकोटया
नयुद्धतस्मिन्नयुधत। विरालाख्योयुतानाञ्चपञ्चाशद्भिरथायुतैः॥ युयु
धेसंयुगेतत्ररथानांपरिवारितः॥ अन्यैश्चतावद्भिरयुतैःशोरथनामकैर्वृता॥
युयुधुःसंयुगेदेव्यासहतत्रमकासुराः॥ कोटिवीर्याख्यसकलैस्तु रथानान्त
न्निनांतथा। कयानाश्चवृतोयुद्धेतत्रात्तूग्रहिडासुरः॥ तोमरैर्भिन्दिपा

लेद्यशक्तिंतिर्मुशलैस्तथा॥ युयुधुःसंयुगेदेवाःखड्गैःपरशुपट्टिसैः॥ के
चिच्चविन्निपुःशक्तिःकेचित्याशांस्तथापरे॥ देवीखड्गप्रहारैस्तुतेतांद
नुपबभ्रमुः॥ सापिदेवीततस्तानिशस्त्राण्येषाशिवचण्डिका॥ लीलयैवग्रसति
स्मदनिजशस्त्रवर्षिणी॥ जगायस्तानतादेवीभ्रूयमानासुरर्षिभिः॥
मुमोचासुरसैन्येषुशस्त्रान्यस्त्राणिवेश्वरी॥ सोपिक्रुद्धोधुतशटोदेवी
वाहनकेसरी॥ ववारासुरसैन्येषु वनेष्विवहुताशनः॥ निश्श्वासा

नमुञ्चंश्चयुध्यमानारणेम्बिक[illegible]तरं ववसंघसंघशतागणाः शतसह
स्रशःयुयुधुस्तत्परशुप्तिर्भिन्दिपालासियष्टिभिः॥ नाशयन्तोसुरगणान्देवी
शक्त्युपबृंहिताः॥ जघ्नुरन्येतथाचण्डान्गणाःशंखास्तथापरान्मृदङ्गा
श्चतथैवान्यतस्मिंश्चुक्रमुरोमुदं॥ ततोदेवीत्रिशूलेनगदयाशक्तिवृष्टि
भिः॥ खड्गादिभिश्चशतशोनिजघानमहासुरान्॥ पातयामासचैवान्यां
श्चण्टाखटनविमोहितान्॥ जघ्नुरन्येतथाशेनवज्ञान्यानकसंयुत॥

केविद्विधाश्चतास्तीक्ष्णैः खड्गपातैस्तथापरे तियोधितानियातेनगदया
नुविशीरते विमुश्चकेविद्धिरंमुशलेनचशीर्षताः केचिन्नियातिता
स्सोत्तिनाशूलेनवक्षसि निरन्तराःशराघनक्षताःकेविद्रणाजिरे।
शेनानुकारिणःप्राणान्मुमुचिदशार्द्दनाः केषांचिद्बाहवश्छिन्ना
श्छिन्नग्रीवाश्चथापरे शिरांसियेतुरन्येषा मन्यमध्यविदारिताश्चवि
च्छिन्नजंघाश्चयरेयेद्रुद्रयामिलासुराश्चएकवाङ्घ्रिकवरणाश्चकेचिद्वया

द्विधाश्चताश्चछिन्नग्रीवान्नशिरसि पतिताश्चमुनयुच्छिताः॥६०॥कबं
धाश्छिन्नभुजैकाग्रगृहीतपरमायुधाः॥नर्त्तयंश्चापरस्तत्रयुद्धदुर्म्मदलयाश्रि
ताः॥कबंधाश्छिन्नशिरसःखड्गशक्त्यृष्टिपाणयः॥तिष्ठंतिष्ठेतिवादान्वावदं
त्यमहासुराः॥पातितैरथनागैश्चरुरुस्रुवसुंधरा॥दुर्गमाभात्तदत्यन्त
रक्तौघकर्दमोदकाशोणितोदामहानद्यःसद्यस्तत्रविसुस्रुवुश्चमांसवसु
रसन्यस्यवारणासुरवाजिनां॥६१॥तान्महासैन्यमसुराननुयान्निका

निन्येनयंयथावद्भिःसृणदानुमरावयं।सवसिक्तोमदानादमुक्तजंनूधू
तकेसरःशरीरत्यामरारीणामसूनिवतिक्तिवति।देव्यागणाश्चतस्तत्र कर्तं
युद्धंतथासुरः।यथपंडक्षुवुर्देवाश्चपुष्पवृष्टिमुचादिति ॥ इ७॥ ॥
द्वितीयोमार्कंडेयपुराणसावर्णिकेमन्वन्तरेदेवीमहात्म्येमहिषासु
रसैन्यवधः॥२॥ ॥सविंशुवाच॥निहन्यमानंतत्सैन्यमवलोक्यम
हासुरः।सेनानीश्चिक्षुरःकोपाद्ययौयोद्धुमथाम्बिकां।सदंशीरथवर

ववर्षसमरेसुरःयथामेघगिरंशृंगं तोयवर्षेणतायदत्।तस्यच्छित्वाततो
देवीलीलयैवशरोत्करान्।जघानतुरगान्बाणैर्यन्तारंचैववाजिनः।वि
च्छेदधनुःसध्वजंचातिसमुच्छ्रितं।विव्याधचैवगात्रेषु छिन्नधन्वानमा
शुगैः।सच्छिन्नधन्वाविरथोहतास्योहतसारथिश्चाभ्यधावत्तदाम्बिकां
वर्म्मधरोसुरः।सिंहमाहत्यखड्गेनतीक्ष्णधारेणमूर्द्धनि।आजघानतुजेसेवा
दंतीमप्यतिवेगवान्।तस्याःखड्गंतुजैयाग्यपपातशतधातज

आरुरुक्षुं सकोपादुत्पतन्तं विज्ञेपयत्ततस्तत्तदकार्ष्यमरुत्सुरं ४।
ज्वालयमानंतजोभिरविबिम्बमिवाम्बरात्॥ दृष्ट्वातदापतद्भूलंदेवीशू
लमुद्यतं।तद्भूलंशतधातेन नीतमद्भुतमरुत्सुरैः॥ततोसिंसमरुद्वीर्यमि
क्षिप्यचरणेपतौ।आजगामगजारूढश्चामरस्त्रिदशार्द्दनः॥१०॥सोपिशक्ति
मुमोचाथदेवास्तामन्विकाद्रुतं।झंकारानिरतांतूर्णोयातयामासनिश्चितां॥
तयाशक्तिंनिपतितांदृष्ट्वाक्रोधसमन्वितः।विज्ञेपतामरःशूलंबाणस्तदपिसान्वि

तंततःसिंहःसमुत्पत्यगजकुम्भान्तरस्थितः।वाहयुद्धेनयुयुधेतेनोद्धृत्य
दारिणा॥युध्यमानौततस्तौतुतस्मान्नागान्महीजतौ।युयुधातेतिसंरब्धौ
रुरुरतिदारुणैः॥ततोविगात्यमुत्पत्यनिपत्यचमृगारिणा।करप्रहरणेणो
ग्रश्चामरस्यपृथक्कृतः॥उदयच्चरणेनैवानिलाद्दत्तादितिर्हतः।दन्तमुष्टि
तलेश्चैवकरालश्चनिपातितः॥देवीकुद्धागदापातैश्चूर्णयामासवाहनं।
वाष्कलंतिद्विपालनतालप्रहरतथाम्बिका।ज्याखड्गशक्तिबीर्यैश्चरतथैव

वमस्कारुनी।निनावनिश्चलनजंघानयवमध्वी।विणलस्थासिना
कायान्यातयामासवेगिवंदडवद्भूमिरिवाशी ग्रमेनिन्ययमंक्यी।नवसं
क्रीयमानउस्वसेन्यमहिलास्ववशाहिणस्वहृत्यनशामयामासगाम्रणा
नाधनकाश्चिदयवानाधनसमनवानिश्चयाननानाच्यातया
मासुद्धश्च ॥निश्चयाल्ययमथानीकसंग्रामवतासास्ववश।सिंहस्तं
मदवद्यश्कायद्वागतानिका।गिकायान्नरावीर्यश्वबक्

ुमहीतलश्चंयाश्चंयर्वतानूवांश्चिक्यवननायव।वगसमनविकृथुम
हीत्यंग्रगीर्यतश्चलीयलनारुतधीश्चश्चावयामासमर्वतश्च॥वृतश्च
नृनिनिनाश्चखनुखर्णुययूथनाश्च।श्वासानिलास्त्राकुलतलोनियरुन्नरा
सावलाश्चंतिद्राधसमोधातमायतंकमलाम्बोदिस्नासावशिकाका
यंतद्वक्षयतदाकवा॥साक्षिस्नातस्यवेयाणंतद्वयंसलाम्बोतला
जमाहिसंवृयं मायिवद्धामलाहृधे।तमथसिलाजनमद्धायोवक

स्यांविवाणिवक्षिनक्षिताववयूनंखन्नयाणिवहस्थात्तानत्रयाणु
र्वंश्रवीविद्धदसायकैः।तंखन्नवर्म्मणासार्द्धं ततश्चाहनाकाश्या
कथणवमलासिंहनाश्चकर्मजगर्जह।वर्मतस्मुकवंश्रवी खन्नेननि
वज्रनक्षा।ततासहासूथाहूथासाक्षिवंवयूवास्थितं।तथेवक्षोरयामा
सनेनाशुंसवरावर्षं।ततश्चक्षाजगन्नाथा वणिकायानमूक्षं॥य
योयूनश्चयूनश्चेव जलासाचूणलावना ननर्द्धवासूवश्माणिवलवी

र्यस्थियःवाश्चविषाणात्याश्चविन्नयवष्टिकांप्रतिचूधरान्।सास्तताघ्रहितां
स्तंसहस्रयिन्नीशरान्करान्।उवाचतंमहाहूतंमुखरागाकुलाक्षरं॥ ॥
स्त्रीक्षिप्तवांत॥गर्ज्जगर्ज्जन्नणमूरमधुयातंतिवामरं।मयात्वयिहतेत्रैव
गर्जिष्यान्नाशुदंतेन॥ ॥एतमुक्त्वासमुत्पत्यसाश्वरातं
मदासुरं।पादेनाक्रम्यकाक्षेवहृलेननमताऽयत।ततश्चाग्रियया
वानंगयानिजमुखाकाशंगर्ज्जनिश्वाक्षनवातिथंवातीर्थनिर्मलं॥

अद्रिनिष्कृन्तएवासौयुद्धमानोमहासुरः।तयामहासिनादेव्याशिरश्चित्वानि
यातिनः।ततोरुरुक्रतसर्वदलसैन्यंनानाशतद्युरुर्धश्चपरंजग्मुःस
कलादेवतागणाःउष्टुवुस्तांसुरादेवीसरुदि र्मरुषिंतिःजयुजन्यर्व्वा
तयोनवृत्तुश्चाप्सरोगणाः॥५१॥ ॥इतिश्रीमार्कंडेयपुराणेसावर्णि
केमन्वन्तरेदेवीमाल्यमहिषासुरवधः॥ ॥ऋषिरुवाच॥शक्रादि
यश्चरगणानिरुतेतिवीर्यतस्मिन्दुरात्मानिसुरारिबलेवदेत्या।तान्वु

यणतिनमशिरोधरांसावाहियरुर्मुलकोजमवादुदरुश॥ ॥
देवाञ्छु॥देव्यायययातनमिदंजगदात्मशक्तिनिश्शेषदेवगणशक्तिस
मूहमूर्त्तातामम्बिकामखिलदेवमहर्षिपूज्यांभक्त्यानतास्मविदधातु
शुभानिसानः॥यस्याःप्रभावमतुलंभगवाननन्तोब्रह्माहरश्चनहिवक्तम
लन्बलञ्चासावाद्यिकाखिलजगत्परिपालनायनाशायचाशुभभयस्यम
तिंकरोतु॥याश्रीःस्वयंसुकृतिनांभवनेष्वलक्ष्मीःपापात्मनांकृतधि

गांद्रदेवुद्धिश्चयद्वासतांकुलजनयत्तवस्यलज्जातांवानताःसयुरियात
यदविविर्द्धं॥किंवर्णयामतवरूपमचिन्त्यमेतत्किंवातिवीर्यमसुर
क्षयकारित्वरि।किंश्रास्वेषुचरितानितवानिरतानि सर्व्वेषुदेवसुरदेव
गणादिकेषुहिनुःसमस्तजगतांत्रियुणायिदोषे नज्ञायसेहरिहरादि
त्रिरयादूरा॥सर्वश्रियाखिलमिदंजगदंशभूतमव्याकृताहिपरमायप्र
तिस्त्वमाद्या॥यस्याश्समस्तसुरतासमुदीरणन हृष्टियातिसकलेसुम

खेषुदवि।स्त्वासिवेपिहृगणस्यवत्पिहेतुद्यायेसत्वमतएवजनैः
स्तुवाव।यामुन्निरुनुरविविन्नमस्तावतवाद्यस्यसस्तनियतेद्धियतव
सारः॥मोन्नार्थिभिर्मुनिभिरस्तसमस्तदोषर्विद्यासिस।तगवतीपरमाहि
देविशंद्रातिकासुविमलाशुभोनिक्षानमुशीथरमायदयाठरताश्च
सान्त्वा।दवित्रयीतगवतीत्तिवत्तावनायेवान्नविसर्व्वजगतांपरमासि
रुद्धीमधासिदेविविदितासिलशास्त्रसारदुर्गासिदुर्गभवसागरनौर

सज्ञाश्रीःकण्ठारिहृदयेकृतावासागौरीवसतवशशिमौलिष्ठ
तयतिष्ठा॥तमाद्यनाशसममलंयदिपूर्णविद्वविम्बानुकारिकनको
न्नतकान्तिकान्तं।अत्यद्भुतंयदितमाह्नुषातथापि वक्त्रंविलोका
सरुसामहिषासुरेण॥दृष्ट्वातदेवविकुटीमुखीभीःकरालमुद्यच्छशा
ङ्कसदृशच्छविसद्यःप्राणान्मुमोचमहिषस्तदतीवचित्रंको
ऽीशतेरुरुयितान्नकदर्शनेन।देवीथसीदपरमात्तवतीत्तवा

यंसद्यावितनोशयसिकोपवतीकुलानि।विज्ञातमेतदधुनैवयदस्तमे
तन्नीतंबलंसुविपुलंमहिषासुरस्य।तेसम्मताजनपदेषुधनानिते
षान्नेषांयशांसिनवसीदतिधर्मवर्गः।धन्यास्त्रमेवनिहतात्मजबन्धु
दारायेषांसदाह्युदयदास्तवतीयसन्ना।धर्म्याणिदेविसकलानिसदै
वकर्मण्यहत्यतिदिनेसुकृतीकरोति॥स्वर्ग्ययातिचततोनव
तीयसादान्लोकत्रयेतिफलदाननुदस्तिन॥दुर्गेस्मृतारुरसिभीतिमशे

यजन्नोऽवसुश्मतामतिमतीवशुन्धंददृमि। दारिद्र्यदुःखक्षयकारिणीकान्तिनिवेदनदक्षोसुराणां। यन्नागतावि
लयमंशुमदिन्दुखण्डयोयाननम्रविलोकयतान्नदत्तदृष्टिनष्टश
मनंतवदविशीर्णदृपन्नथतदविविन्नमतुल्यमन्यः। धैर्यश्रुरुन्नतादेव
पराक्रमाणांविश्वयिपकटितवद्यान्वयन्नु॥२०॥कनोपमातवतस्य
पराक्रमस्यदृपच्छशत्रुत्तयकार्यतिकुत्र। स्तिक्षयासमरनिष्ठुरताचढ
न्वान्वयवदविवरदत्तुवनत्रयपि स्तारि ॥त्रैलोक्यमतदखिलंरिपु

शनैनत्रांतंक्षयासमरमूर्द्धनिनापिरुवा॥नीतादिवंरियुगणान्तयमयूप
स्तमस्माकमुन्मदस्तुरावितवन्नमस्त॥२९॥शत्रुनयाक्रिनोदितियाक्रिखड्ग
मवाचिके।वणक्तनननयाक्रियापश्यानिश्वननव॥याचांरन्नयतिया
सुरुक्तिकेरन्नयत्रिणे।ग्रामणीनातश्चलस्यउत्तरस्यांतिथश्चरि।सोम्यानि
जानिहयाणिवेलोकेक्विरन्निहियानिवात्यथवोराणितन्नास्माकंत
थास्तुवं।खड्गशूलगदादीनियानियास्त्रानितानिक्ष।वायव्यास्त्रमंगीनि

तेवामानक्षसर्व्वाः॥ ॥अग्निरुवाच॥नवंसुतास्मेवेद्विधेःकुमूसेर्न्यना
रुवेः।सर्व्वताजगतांधातागीतथाधानुत्तयनेः।सन्ध्यासमस्तेनिवलोद्वि
धोनिनुधूयिताःयाक्यसादस्मुखीसमस्तान्यणतास्मवान॥
रुद्रोवाच॥वियतांसिद्धाःसर्व्वयदस्माकंशिवाक्रीतोदर्शयरुस
मयोयास्तवेवशिःसृष्टिता॥ ॥ब्रह्मोवाच॥नगत्याहासिसर्व्व
नर्विविधवगिष्यत।यदयंनिक्रतःशूलवस्माकंसदियास्यवः॥३०॥

यदिवा दिववाधयन्नयासाकं सख्यं वि स्मृतासंस्मृतावन्नादिं
मथाऽयवसायदद्रः॥ यथ्सक्थ्यस्मिन्वेशरिस्त्रीस्मा अयमलानन। तस्य
विन्द्रविरवेद्धनदावादिसत्यदी। दृढयस्यसन्नार्वरवथाऽसर्वदा
सिध॥ ।सिमिरूवाव।कियमादितादवदृगिताथेतथाऽसनः
तर्वाक्वोक्षारवयाली वहेवोक्षर्हितानृयाऽऽयतक्षायितेऽसंहृता
सोमथायूवादवीदवगवीवस्रोजगन्वयहितेविनीयूनस्थगोवीद

ऋतीर्दशेऽयुराणसदादि सुति॥

कोरंसमूहतायथारवतवधायदूदत्यानातथाशुनिर्युरयाऽव
कृतायवलाकोनादवानामूयकाक्षिणी।तदृणूसमयाख्यायथावत्कथ
याति॥३७॥ ४ ।समिवूवाव।।यूवाशुनिर्युताया मसूवार्यांगवी
यतऽइलोषयद्भृतागाथ द्वतामदवलाग्रयाऽ।तावत्सूर्यमानद्वाध
कावंतथेन्द्रवं ।कोववमथयाम्यऽ वकातवनूणश्चव।तोवनयवनद्वि
ऽ वकउद्वंद्विकालंवि।तताददावाविनिर्दृगाऽसंवाम्यऽवाजि ताऽ।

कतादिकावासिदेवतास्याःसर्वनिवाहतांनमस्कुर्वाणांतांदेवीं
संस्मरन्नयवाजितां।नयास्माकंवचादला।यथायत्स्मृताखिलाःसर्व
तांतानयियामि।तत्कणान्यवसायकः।इतिकृत्वामतिंदेवाहितवर्क
नंप्रस्तुवंतस्तुतंदेवीं।विष्णुमायांप्रचुक्रुवुः॥ ॥देवउवाच॥
नमोदेव्यैमहादेव्यैशिवायैसततंनमः।नमःप्रकृत्यैभद्रायैनियताः
प्रणतास्मतां।रौद्रायैनमोनित्यायै गौर्यैधात्र्यैनमोनमः॥ज्यो

यैवृद्धिदायिन्यैमूखायैसततंनमः॥कल्याण्यैप्रणतावृद्ध्यैसिद्ध्यैकुर्मोनि
योनमः।नमोदेव्यैसुखायैत्वंभूतायैतन्मोनमः।दुर्गायैदुर्गपारायै
सारायैसर्वकारिण्यै।ख्यातायैतथैवकृष्णायै धूम्रायैसततंनमः॥
अतिसौम्यातिरौद्रायै नतास्तस्यैनमोनमः।नमोजगत्प्रतिष्ठायै
देव्यैकृत्यैनमोनमः।यादेवीसर्वभूतेषु विष्णुमायेतिशब्दिता॥नमस्तस्यै
नमस्तस्यै नमस्तस्यैनमोनमः।यादेवीसर्वभूतेषु चेतनेत्यभिधीयते।

नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमो नमः। याद्यवीसर्व्वभूतानां वृद्धिद्रूपण
संस्थिता॥ नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमो नमः। याद्यवीसर्व्वभूतानां
सिद्धिद्रूपणसंस्थिता॥ नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमो नमः। याद्यवी
सर्व्वभूतानां कृधाद्रूपणसंस्थिता॥ नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमो न
मः। याद्यवीसर्व्वभूतानां छायाद्रूपणसंस्थिता॥ नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये न
मस्कृत्ये नमो नमः। याद्यवीसर्व्वभूतानां शक्तिद्रूपणसंस्थिता॥ नमस्कृ

त्ये नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमो नमः। याद्यवीसर्व्वभूतानां तृष्णाद्रूपणसं
स्थिता॥ नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमो नमः। याद्यवीसर्व्वभूतानां
क्षान्तिद्रूपणसंस्थिता॥ २०॥ नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमो नमः।
याद्यवीसर्व्वभूतानां जातिद्रूपणसंस्थिता॥ नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नम
स्कृत्ये नमो नमः। याद्यवीसर्व्वभूतानां लज्जाद्रूपणसंस्थिता॥ नमस्कृत्ये
नमस्कृत्ये नमस्कृत्ये नमो नमः। याद्यवीसर्व्वभूतानां शान्तिद्रूपणसं

स्त्रा॥नमस्कृत्यनमस्कृत्य नमस्कृत्यनमानमः। याद्वीसर्व्वस्तव
श्रद्धाद्वयणसम्स्त्रा॥नमस्कृत्येनमस्कृत्ये नमस्कृत्येनमानम ः या
द्वीसर्व्वस्तव श्रद्धिद्वयणसम्स्त्रा॥नमस्कृत्येनमस्कृत्ये नमस्कृत्ये
नमानमः। याद्वीसर्व्वस्तव मेधाद्वयणसम्स्त्रा॥नमस्कृत्येनम
स्कृत्ये नमस्कृत्येनमानमः। याद्वीसर्व्वस्तव धृतिद्वयणसम्स्त्रा
॥नमस्कृत्येनमस्कृत्ये नमस्कृत्येनमानमः। याद्वीसर्व्वस्तव

नमस्कृत्ये×

स्मृतिद्वयणसम्स्त्रा॥नमस्कृत्येनमस्कृत्ये नमस्कृत्येनमानमः। याद्व
वीसर्व्वस्तव स्मृतिद्वयणसम्स्त्रा॥नमस्कृत्येनमस्कृत्येनमानमः। या
द्वीसर्व्वस्तव दयाद्वयणसम्स्त्रा॥नमस्कृत्येनमस्कृत्येनमस्कृत्येन
मस्कृत्येनमानमः। याद्वीसर्व्वस्तव तुष्टिद्वयणसम्स्त्रा॥नमस्कृत्ये
नमस्कृत्ये नमस्कृत्येनमानमः। याद्वीसर्व्वस्तव पुष्टिद्वयणसम्स्त्रा
॥छ०॥नमस्कृत्येनमस्कृत्ये नमस्कृत्येनमानमः। याद्वीसर्व्वस्तुत

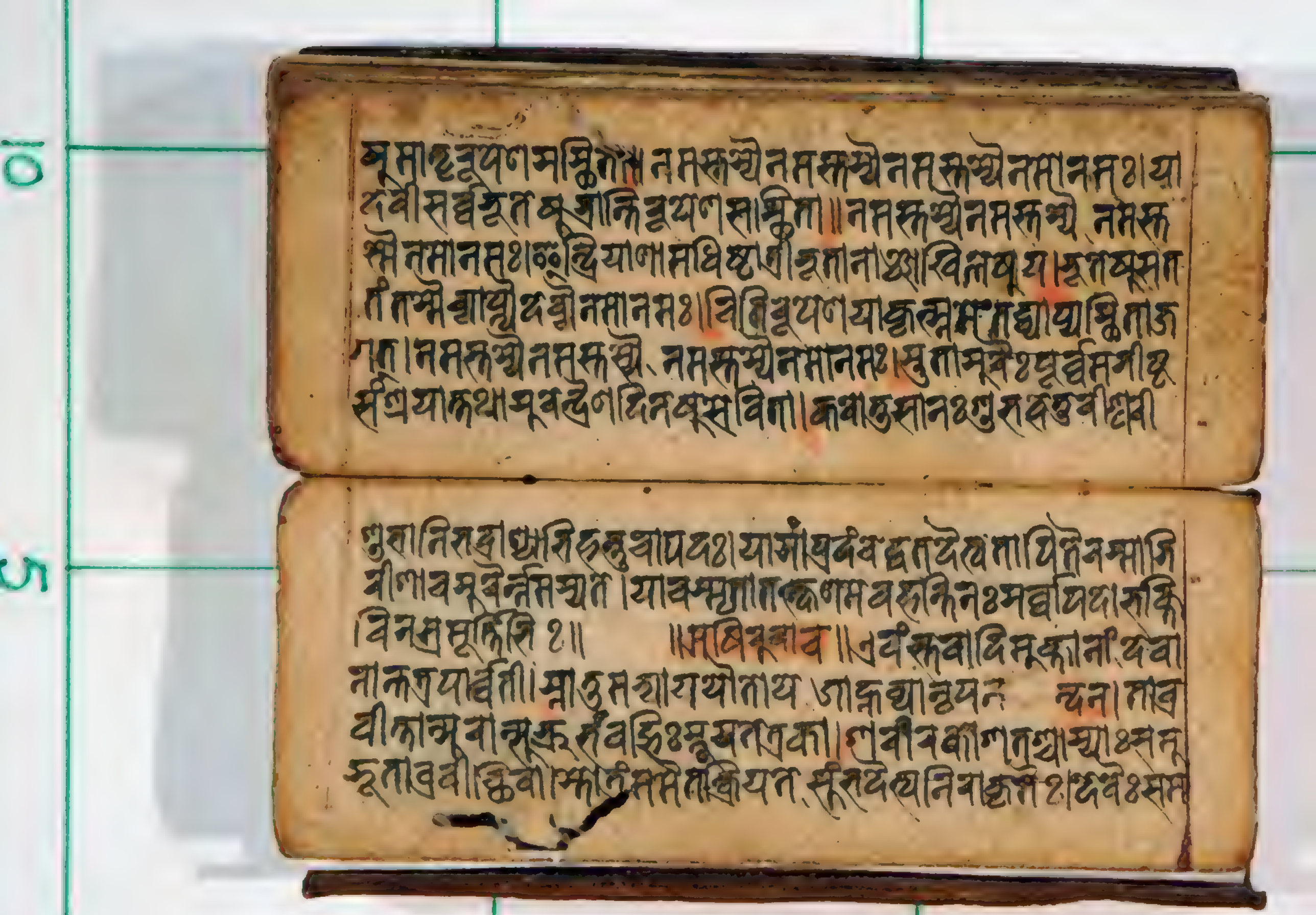

सैऽसमवनिर्मुरनय-राजितुंशशीरवोर्द्धात्तस्याःपार्वत्यानिःसृताद्वि
का।कौशिकीतिसमस्तेषु तत्तालोकेषुगीयते।तस्यात्विनिर्मितायस्तु क
म्बूद्भूत्सापिसाद्भवती। कालिकातिसमाख्याताहिमाचलकृताश्रया।तृ
तीयंतद्वपुर्यत्तद्विद्वांसस्तमनाऊर्जं।ददर्शविशुम्भंतथशुम्भंचदै
त्यौसुरनिशु
म्भाख्यंतथान्यंसुरायवाख्यातंजगतीत्रयेसमनाऊवा।काद्यास्कौशिका
याऊ,तस्यस्कौशिकावर्तं।नवतीदृक्काविक्रयंदृश्यंवानविद्यक

सं।क्षयांकाद्यमोदवीद्गुह्याःसुरक्षव।सीवत्तमतियार्त्तमी
ग्रातयन्तीदिगश्चिवा।सतुनिर्गतिदेवस्तु तान्ववाच्चसुरर्षभ।
यानिवन्तानिमणथागजाश्चाधीनिवेपत्र।तेलाक्षुतसमस्तानिसंघ
रांक्षिप्तदृक्।नुवावाःसमानीतागजयन्तंदुर्वदवाः।यानिजाताग
दृश्यंतथेवाद्रेःप्रवाऊयशाविमानंसंयक्षसान्निध्यतिऊ
णे।वत्तत्रगास्त्रिकानीतंयक्षसीद्यंगोद्भुतं।निधिवत्तमक्षयक्ष

समानीतंवनंयथावा ॥ सानिरुवाच ॥ विजाह्निनौदयोवाह्निर्मालासम्मानपंक
जां । वृणुतवावृणीतेहं वाऽनघाविनिश्चिति । तथायस्यान्वनंवया
यथ्यवासीच्चजायत्थ । सृत्यावृकाग्निरानास शक्तिंगत्वयाद्व
ता । योगथंलतिकराजस्य वाऽस्यवयविग्रहं । निर्गुणस्याद्विजाता
श्चसमस्कावन्नजानयथावेह्निवायिदयोऽस्य मग्निलोवयवासखी ।
र्वंवेलन्द्रवनानि समस्कान्याजतानित । स्त्रीवन्नमयाकल्याणी त्वया

कस्मात्तदृक्षत ॥ ॥ सानिरुवाच ॥ निगद्यतिववःशृणुसत्यावणु
मूणुथाः । यवयामासमूग्रीवं दूतंवयामकस्मवः । रूपियतिववक
या सागत्वाववनानम । यथावाथतिर्मथीलातथावार्यत्वयालप्त ॥
॥ ॥ सानिरुवाच ॥ सतनगत्वायवाक्ष लेलाद्वगतिगासन । ताथ
र्वीनाःयाऽस्मद्भूसधूवयागिन ॥ ॥ दूतउवाच ॥ वदिदेत्य
वदणुष्वलेलाद्यवमथवः । दूताऽस्यामितास्मन त्वमकागतिरुग

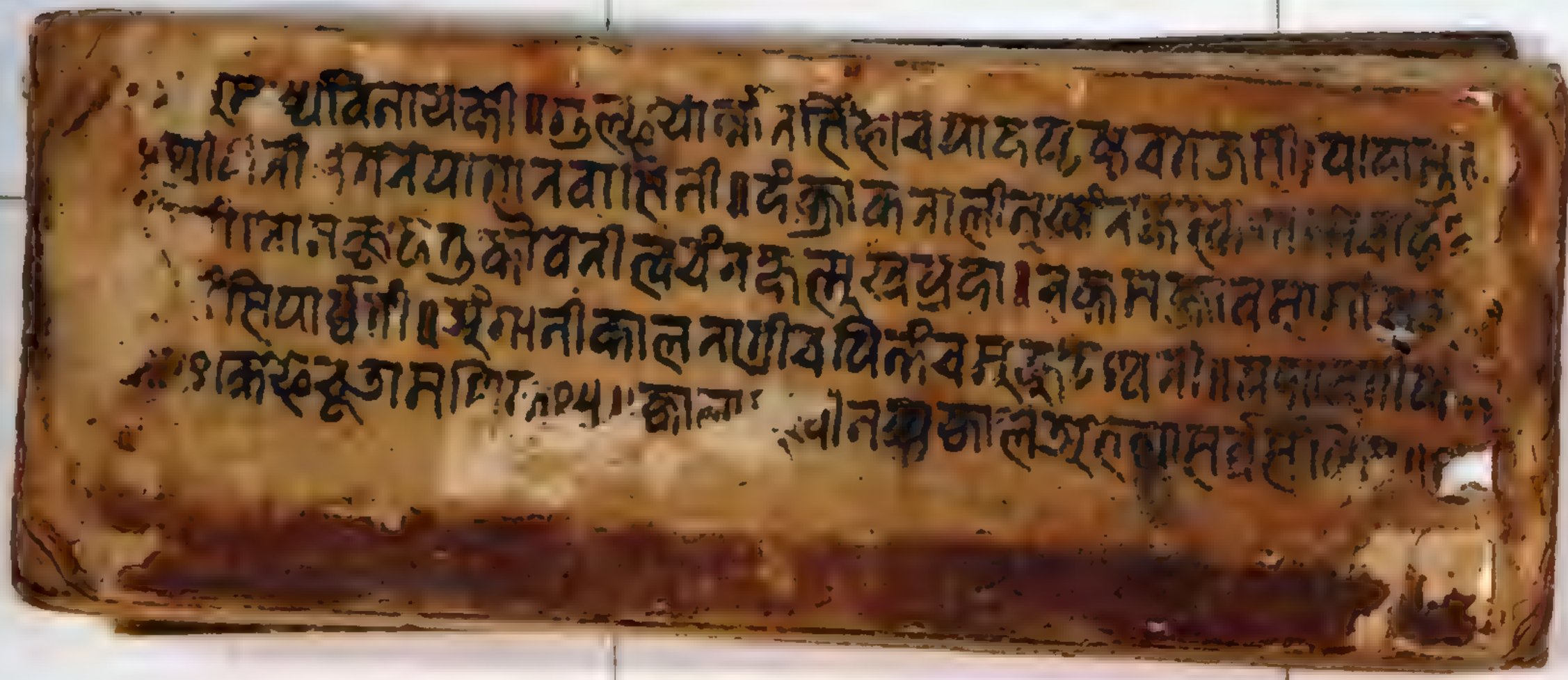

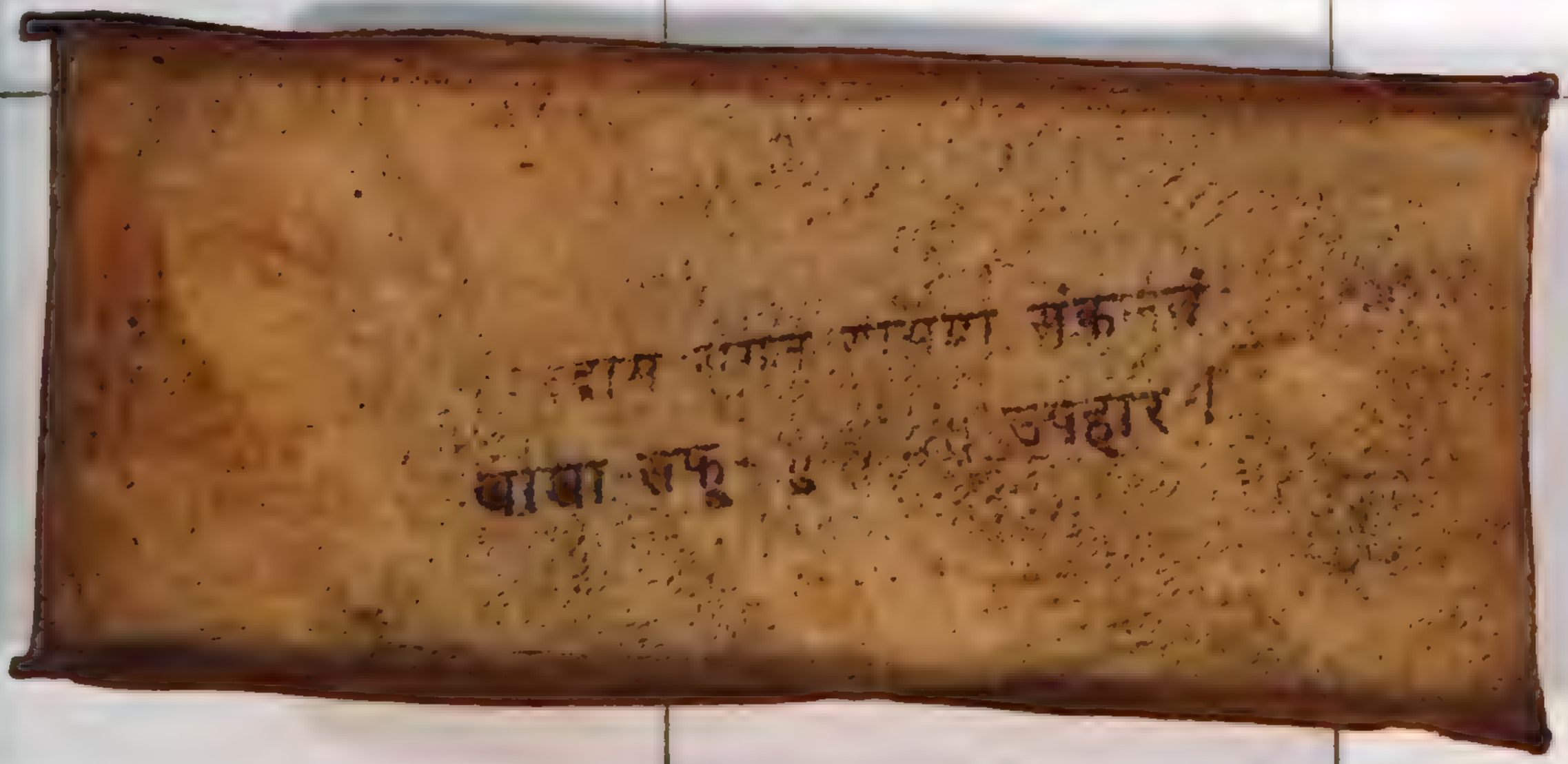

5
0 cms
5
10

ॐ नमो भगवते श्रीमते अरिष्टनेमि तीर्थंकराय सर्वज्ञाय सर्वदर्शिने अनन्तवीर्याय अनन्तसुखाय अनन्तज्ञानाय अनन्तबलाय अक्षयसुखाय अक्षयज्ञानाय अक्षयदर्शनाय अक्षयवीर्याय अरूपाय अगुरुलघवे अव्याबाधाय अजराय अमराय अरुजाय अजन्मने अनन्तचतुष्टयलाभसम्पन्नाय सिद्धाय बुद्धाय मुक्ताय परिनिर्वृताय सकलकर्मक्षयकृते सिद्धक्षेत्रे ऊर्जयन्तगिरिशिखरे समवसृताय भगव

गानिमयवलोतनासंवतहतांत्वांयवि लाकमयामरुवर्यं।मावसम्मा
नूयागरुयतावत्तरुजावयम।मामामसानूजत्वायिनिर्धुरमूविकर्तं।
राजश्चिवश्चलायाग्निवत्तहतासिवेयतथायवमेधर्यमतुलंयाघसम०
यविप्रहात।नतद्धासनालोग्रमत्यविप्रहतांवजा॥ ॥सविमूला
व॥ल्यद्वीरानयोवधीगेसीवानथक्षितोजगो॥१०॥दूर्मरि
गयतीरक्षारा यदयाग्यंजगत्॥ ॥श्रीशुरुवाच॥

सयर्मकल्यसनाग्निमथाक्षिप्तयादिवं।तेलाद्यधियतिश्रु
त्वा निशुरुश्चयिताहन्तृ।विक्रमयत्वानिक्षांनिथ्यातक्रियतां
वधोग्रय मासत्यवदित्वातयतिक्षायाहतायंवा यासी
जयतिसंग्राम यासदर्पंध्वयाऽजि यामयतिवल्लालाक्ष समरा
र्हविष्यति तदागत्वानुशाव निशुंभावामलासूवशमाजित्वा
विंधिवनाव यांशिष्टक्षोऽमलद्यू॥ ॥दूतउवाच॥ऽूवति

यास्मिन्वर्त्तं यविद्युक्तिसमाप्तं तथैलार्द्धं कः यूसांस्थिं यत्रप्रु
क्तनिर्गुण्डया ऽस्यवासधिद्वेद्यानां मद्यदवानवैद्यधि ॥ तिक्तान्ति
मन्मुखवधिनिंयनः स्त्रीवमकि का ॥ कूष्माया ऽमकलाथवा सकु
थ्यो नसंयूगो मूत्रादीनां कथंतार्थं स्यस्यास्थिसमूखं मावं
गद्धमयेथी का यार्द्धंमनिगुण्डया ऽकलाकर्मनिर्द्धृतगोवधास
नमिश्रसि ॥ ॥अचूवाव॥ नवमगद्धलीण्डानिर्गुण्ड्यानिवार्य

वान।र्किवामिर्यंगिल्लाम यद्धनानाविगायूवा। सत्वंगद्धमयाकनयद
गत्सेद्वमाद्यतः।तयावद्धमूखद्याय सद्यर्कवकाद्रयण॥८०॥
ॐतिथीसार्कणुयद्यूवाणेसावर्णिकमद्धकवद्यवीमलान्माद्धतवार्य ॥
॥ङ॥ ॥सविद्धवाव॥ कूत्वाकल्पवद्यायद्यः मद्धतामर्यद्धविर्गा
समावद्धसमागम्यदेत्यवाज्ञायविस्तुवाणा।तस्यद्धतस्यातद्वाद्यमाकल्प
सूववाद्धतः।सद्धाधः याद्धदेद्यानां मधियंद्धमलावनी।द्धद्धमला

नशुंभं चमेनाथविवाविताः।गामानयबलाद्दुष्टं कंगाकर्षणविक्कलं॥
कलं॥तत्यविणानयंक्षाश्चि ग्रदिवाकिंचतयवः।सहत्यामवा
वायियक्षागंधर्वनववा॥ ॥ऋषिरुवाच॥तनाऽसुरेश्वरो
धूम्रलोचनमब्रवीत्।हेधूम्रलोचनाशीघ्रं
सबलाल्कृतियो।
सहाग्रानंतांतत्वंतुर्णिनावलमास्थितं।जंगाद्वेश्वयाशीघ्रं मूर्त
शुंकनिर्भंत्सयाश्व॥तवन्यीगच्छतंवतं मद्भांवमप्रेषयति।

तातावलान्नयाम्यंकशाकर्षणविक्कलं॥ ॥देव्युवाच॥दैत्येश्वरेणप्र
स्तोवलवान्बलसंवृतः।बलान्नायसिमामंवृततःकिन्नवोत्यर्थं॥
॥ऋषिरुवाच॥देव्युक्तःसोत्यधावन्नासुराधूम्रलोचनः।हुंकारे
वतंतसमाच्चकारांबिकातनः॥अथक्रुद्धंसुरासैन्यमसुराणांतथाम्बि
कावर्षसायकैस्तीक्ष्णैस्तथाशक्तिपरश्वधैः॥तान्दृष्टसैन्यकोपाल्व
नादंसुत्तरवीद्यथातासुरसेनायांसिंहादेव्याःस्ववाहनः॥काश्चिक

स्यरुरोणदैत्यानास्यनवापरान्॥आक्रान्ताधावधेनान्वानूजध्यानाशुमरा
सरान्॥केषाञ्चित्पाटयामासनखैश्चकाशानिकेशरी॥तथातलप्रहारेणशि
रांसिचक्तवान्पृथक्॥विच्छिन्नबाहुशिरसःकृतास्तेनतथापरे॥पपौचरु
धिरंकोशाद्यंधौतकेशरः॥ज्ञात्वतद्बलंसर्वंज्ञयंनीतंमहात्मना॥
तेनकेशरिणादेव्यावाहनेनातिकोपिना॥श्रुत्वायमस्तुरदेव्यास्तिर

तंधूम्रलोचनंहतंज्ञात्वाकेशरिणातथा॥तुकायदैत्याधि
पतिःशुम्भस्यसुरिताम्बरः॥आज्ञापयामासबलोबलंमहदुरो॥रुव
एतद्गुह्यतांक्षिप्रंममसैन्यपरिवारितो॥तत्रगच्छतंगत्वाच सासमानीयतांलघु
केशाकर्षाद्यवद्धावायदिवःसंशयंयथि॥तदाशेवायुश्चसर्वरसुरेन्द्रं
निरुच्यतां॥तस्यास्तायंदुराधर्षांसिंहंविनियातितं॥शीघ्रमत्रान्य
तांविद्धाद्गृहीत्वातामथाम्बिकां॥२०॥ ॥इतिश्रीमार्कण्डेयपु

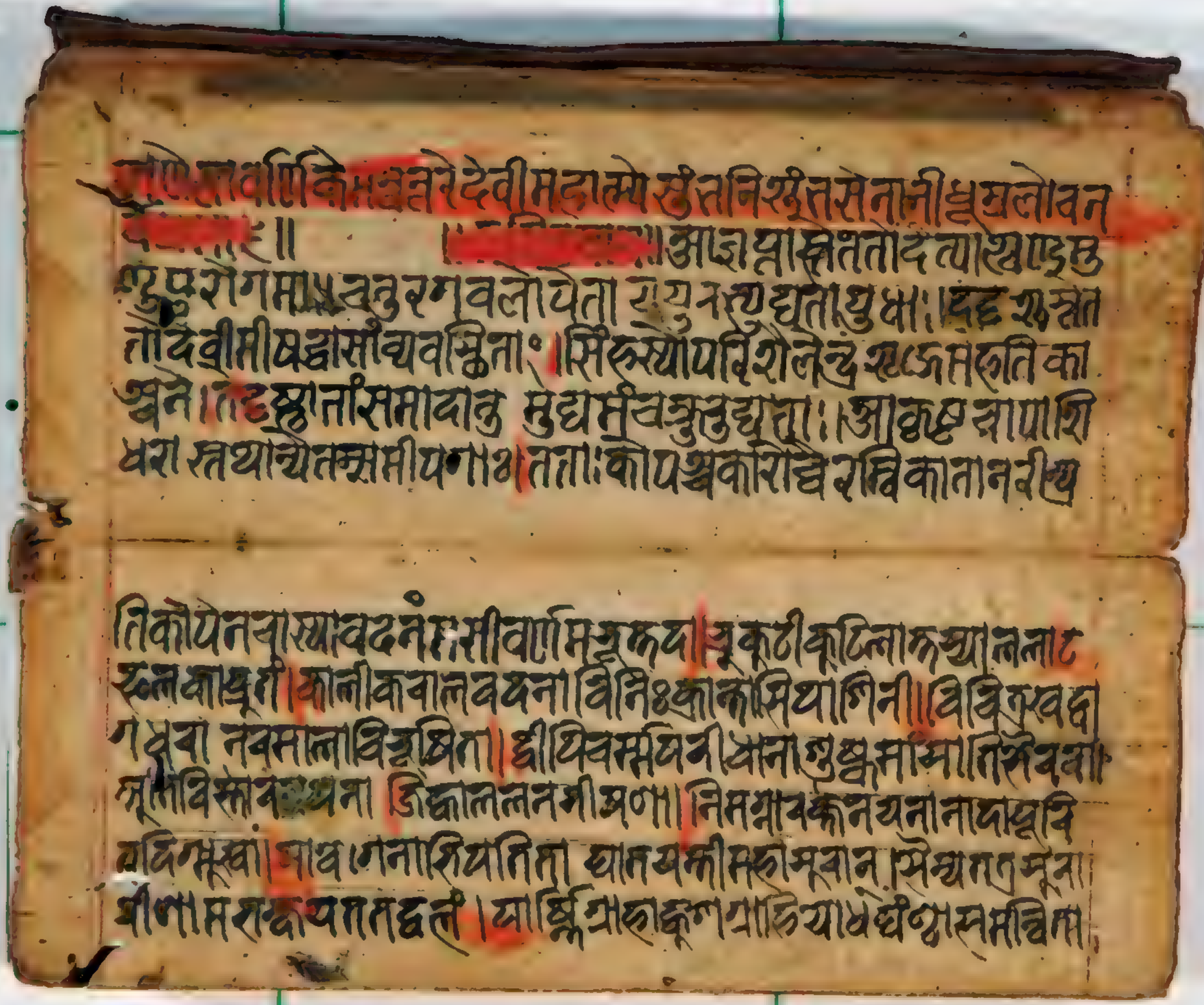

॥ ॥ ॥

नोसमायोयेयस्मान मूखविक्षयवानगान ॥ तथेवयाधंवाभेवथं
मूनोथिनासरुनिथक्रियवक्रदग्नेश्चर्द्धयत्यनिभेवं ॥ नथीजग्रा
हकोगेवग्रीवायामथग्रायनान ॥ यादनाकाग्यवेवाग्य मूखमान्य
मयाथयजातिमूकानिवग्स्कानि मस्कमानिथानूयेशमूखनज
ग्राहयूवादग्नेस्मथिताग्यथि ॥ वलिनोतद्वलीसर्व मसुराणांमस्का
नां ॥ ममद्वात्तस्यवाग्यानिग्यांग्याताडयत्तथा ॥ असिनानिरुताश्केचिक

पितखड्गजताडिताः ॥ जग्मुर्विनाशमसुरादन्नाग्राहिरुतास्तथा ॥ द्वेणेनत
द्वलसर्वमसुराणान्द्रियातिनि ॥ दृष्ट्वाचण्डोत्तिदुद्रावताकालीमतित्तीषणा ॥
शरवर्षमरुतीमेतीमान्नीनामरुखरः ॥ छाद्यामासचक्रेशमुण्डश्चिये
४रुरुचशः ॥ तानिचक्राणनत्राणिविश्रमानाजितन्मुखं ॥ वत्क्यथार्कविम्वा
निरुपक्रनिग्यनाढरं ॥ ततोजहासातिरुषातीमितरवनादिनी ॥ कालीक
रालग्यक्रान्नदुर्द्धरदिशनाद्भला ॥ उन्क्ष्यवमरुासिकाद्धवीताडमधावत ॥

दृष्ट्वावास्थकुलेषु निवस्कनासिनोक्षिनता । यथमूणुयाधावर्मा दृष्ट्वा
शुंनियातितं । तमथयातयाभूमी मावर्मासिहतंवृवा । हतंवीतम
शुंभंदृष्ट्वावणुंनियातितं । मूणुश्मूमहावीर्य° विलोकजयायुनं ।
निशुंभमुग्रंकालीवदृष्ट्वामणुसववं । घोरंयवणुहासमिश्रम
त्यंयवलिकां । मयातवात्रोपहतीवणुमूणुमहावणू । यूद्धय
रूस्वयंयुरे निशुंभंरूनिर्यांति ॥ ॥मविवूवाव ॥तावा

नीतोतादृष्ट्वावणुमणेमहासूरो । डवाव कालीकल्याणी ललितंवणु
कोववशंयस्मादृणुश्मूंदृष्टीवावमयागता । यामणुतिगतालाकं
ख्याताश्चविगविथांति ॥२५॥ ॥इतिश्रीमार्कण्डेयपुराणेसावर्णि
केमन्वन्तरेदेवीमहात्म्येचण्डमुण्डवधः ॥७॥ ॥मविवूवाव॥
शुंडवनिहतदैत्येमुण्डेचविनिपातिते । बहुलेषुचसैन्येषु क्षयितेष
सुरेश्वरः । ततःकोपपराधीनवताःशुंभःप्रतापवान् । उद्योगंसर्वसैन्या

नादित्यानामादिदशकं उच्चैस्सर्वेवालहित्याः षडशीतिउदायुधाः कंबु
नाश्चतुराशीतिनिर्यान्तुखवालहृताः। कोटिवीर्याणिपञ्चाश दुग्राणां
कुलजानिवैशतङ्कलानि वीराणांनिजस्तुममाज्ञया। कालकादार्हदा
सीयाकालकायास्तथासुराः। युद्धायसज्जानिर्यन्तु आज्ञयाचरितामम।
इत्याज्ञाप्यासुरपतिःस्नात्वाश्वशासनस्थानिर्जगामसकाशात्सच्यासह
सैर्वजातिहृतैः। आयातश्चण्डिकादृष्ट्वातस्मिन्यमतिविस्मितः। ज्याखनः

पूरयामासधरणीगगनान्तरं। ततःसिंहोमहानादमतीवकृतवान्नृप।
घण्टास्वननतानादज्यिकासायदृश्यत। धनुज्यासिंहघण्टानांनादा
पूरितदिङ्मुखा। निनादैर्भीषणंकालीजित्वविस्तारितंतानतन्निनाद
मुपश्रुत्य दैत्यसैन्यश्चतुर्दिशं॥२०॥ ततोसिंहस्तथाकालीसबलैः
धनैर्वावृताः। तस्मिन्नकटकेयुद्धेनागायस्तुवद्भिर्मं। ततोयामव
सिंहानामतिवीर्यबलान्विताः। ब्रह्माणरुद्रविष्णूनांकथेदंस्यवम्

कायः गनीयथा विनिश्चक्रा तद्वयेथ णिकाययू। यस्यादवस्यमद्
यं तथाहूसलवाऊर्न। तद्ववलिताक्कि कि वसूरान्योद्धमायथोरुमे
यूकाविमानाथ्रेसाक्षहूणकमणुलः। जूयामावक्कण। ल्कीवक्का
णीसाविधीयत। साऊथवीहूसाहूपाणिगुलवयभविणी। सक्राक्विवल
यायाकावन्दश्खाविहूसणा। कोमारीऽत्तिऊस्ताव मयूरवरवाऊना।
योद्धसत्यायथोदत्यानत्विकाउरुहूपिणी। तथववक्क वीशन्ति गरुडो

परिसक्तिताशंखवक्रादानाऽखड्गऊस्त्रायुपाशयो। यनंवाराऊसत
र्तद्वपंयाविन्तीऊर। क्तीसाथायथातत्रवाराहीक्तितीतनु
नारसिंहीनृसिंहऊस्यविन्तीसद्यंवयु। प्रायातत्रशचाक्रेणक्षिप्तन
न्नत्रसंरुतिः। वज्रऊस्तथवद्वीगजराजोपरिस्थिता। प्राप्तासक्ष्म
नयनायथाशक्रस्तथवसा। ततःपरिवृतस्तात्तिरीक्षानोदवश
क्तितिःरुद्यंतामसुराःशीघ्रंमम्यीत्यातवण्डिका। ततोदवीशरी

वाहुविनिष्क्रान्तानिरीक्षणा वणिकागक्रिवयूयालियालतानिनाद्रि
नी।सावाहधूमजटिलसीलानसवानाजिता दुतार्हंगवुसगवन्याश्व
शुंठनिशुंठयाश्वघृहिशुंठनिशुंठश्च यानवावतिगर्वि ।यथा
नोयानवासुमयूद्वायसमूयासुता।तेलाद्यसिद्धोलउमांदवाःस
शुंकविशुंठः।यूयंयथातथातंयकिंजीविशुसिद्धथावलावलमा
दथवशुवकायूद्धकांक्षिणःतदागच्छतयानुमक्षिवाःविलित

नवःयतानियूक्तादोत्यत तयाटव्यांवःघ्वयीशिवदूतीशिलावासि
स्कतःसाथातिसागता।तविश्वावधाटव्याःसद्यस्विगमिष्यसूवा
जूमवधिविलाजग्मुर्यत्रकाश्यायनीस्थिता।तथ्यथमसवोयेगवा
मूर्धिवृद्धिंठःवर्षेवृद्धतामवोसुन्दवीममवावयः।साउताग्रहिणा
त्वाणाशूलवक्रायवश्वधान्।विशुदलीलयाधात धनूर्मूकोर्मकव्यूठः।
तस्याग्रतसुथाकाली शूलघागविदाविताः।खड्गेथाधिताश्चावीन् कू

र्वकीद्यवक्रवो। कमण्डलूजलाक्षय, रुावीर्यस्त्रीओजस्। वक्त्राणी
वाकवाक्फ्रस्यनथत्तस्मधावनि। माऽश्ववीत्रिशूलन तथावक्रणवे
न्नवीवैणनजघानकोमावी तथाग्नक्षुतिकायन। त्रस्त्रीकालिग्रथा
तनगतलोपेत्यधानवाः। यतुर्विदावितोवृथा वृधिवोघयवर्धिनः।
उणुयहावविधस्ता वस्रपक्षतवक्षसः। वावाहमृत्योन्यियतामुक्षण
वविद्यावित। नखेर्विदाविताँश्चान्यान्क्षयकीमरुासूवान्। नावसिरी

ववावाजो नामायर्णुदिगस्तुव। वणुष्कासेवस्वाऽनिवद्यत्रिदूषिता॥
यतुवृथिवायतिलं स्त्रीश्वखादथसातया ऽन्ति साहगर्णकृत्वं मर्द
यन्तमरुासूवान्। इङ्क्षात्युपायेविविधैर्नशुद्धवारिसनिका यराय
णपराहृष्टादेत्यात्माहृ णार्द्विता न्। याद्यमत्यायययोक्रुद्धा स्तावीजो
मरुासुरःरक्तबिन्दुर्यदाभूमौपतत्यस्यशरीरत। समुत्पतंतिमदिन्यांत
यमाणस्तदासुरः। युयुधेसगदायाणिरिन्द्रशत्रुमरुासुरः॥ ॥तत

ऐन्द्रीस्ववज्रेणरक्तबीजमुडाडयत्। ङ्गतिशेनाहतस्याशु तस्यशुस्राव
शोणितं। समुत्तस्थुस्ततोयोधास्तद्रूपास्तत्रसंशयः। यावत्तत्पतितंतस्त
स्यशरीरादसृग्विदं। तावत्तत्पुरुषाजाता स्तद्वीर्यबलविक्रमाः। तेवापि
युयुधुस्तत्रपुरुषास्तेसमंततः। समंमातृगणंरुद्रशक्तयोतान्यपातयन्
पुनश्चकोपतत्तस्यशिरोजघ्नेगदया। ववाराहंपुरुषास्ताताजाताःस
र्वशःवज्रक्तीसमरेतंचक्रेणाजिघान ह। गदयाताडयामासऐन्द्रीत

मस्तद्धरः। वज्रक्तीक्तिन्नस्यरुधिरस्रावसंभवैः। सम्भवोजगद्यांतत्स
माणैर्मातृगणैरः। शक्त्याजघानकौमारीवाराहीचतथासिना। माहेश्वरीत्रि
शूलेनरक्तबीजमहासुरं। सचापिगदयादैत्यःसर्वएवाहनत्पृथक्। मा
हेश्वरीत्रिशूलेनरक्तबीजमहासुरं। तस्याहतस्यबहुधाशक्तिशूला
दितिर्क्षतिं। प्रयातितोवक्त्रतोनासृक्षतशोसुरा। तेभ्यासुरास्रुग्सं
भूतंसकलंजगत्॥५०॥ब्रह्मोवाचयतोदेवा नयमाजमुत्तमं।

तान्विषेणकुरुराद्धा स्तोऽकाग्रहसत्वरान्। वाचकालीश्यामडिक्ति
रेवदनंकुरु। मछस्रयातसंचतानक्तिद्रुमूलासुरान्। स्कावित्योऽथ
तीक्ष्णत्वंवक्त्रनानेननेवगिता। नङ्गयन्तीचरसेतडुत्यन्नोमरुासुरान्।
एवमेसङ्गरंदत्यश्रीप्रस्थोगमिष्यति। तन्नमानाचयायोयानत्यथा
न्निनापरादृत्युङ्गातान्नतोदवीथलेनान्तिनद्यानते। मुखनकालीजगृह
रक्तवीजस्यशोणितं। ततोसावजघ्यानाथगदयातत्रचण्डिकां। नवास्यावे

दनङ्कगदयायान्तीवामयि। तस्याऊस्थवरुाऽवक्त्रुग्रावाणि
र्यतस्कतस्कवक्त्रणवामश्रास्यतीद्रुमिमुखसमुद्भायस्यावक्त्र
यानन्मरुासूराथतास्यखादथवामश्र यथोतस्यवणोर्णितं। दवीथल
नवजन वाणेवसिस्तिर्मद्विसिथ। जघानवक्त्रवीजश्र वामश्रवीर्णो
र्णितं। सयपातमरुीद्विश्र गस्मसंक्रमसारुाथ। नीवक्त्रमरुीपान्त
वक्त्रवीजासारुासूवः। ततस्करुमिउत्तमवादू स्किरणाद्यातवोमाहग

णोजाता ननर्क्षुग्मयाद्धतथ ॥ ७ ॥ लृतिश्रीमार्क्षुग्मूवाणेम वार्णुकम
वृन्तवश्रीद्रवीमरुत्यवकवीजवधथ ॥ ८ ॥ ॥ वाजावाव ॥ विस्मि
मिदमास्यागुगवरुवतामम दव्याग्रावितमारुत्यं वकवीजवधाग्नि
तंहयथेक्षुग्मरुग्रार्क्षुं वकवीजनिनाति तो वकावर्क्षुंगायवर्मानिर्क्षुरु
ग्रातिकायनथ ॥ ॥ निर्क्षुनाय ॥ वकावकायमतुलं वकवीजानियाति
तार्क्षुगासूवानिर्क्षुउग्र लतावग्यवूवारुव ॥ रुन्यमानं मरुत्सेन्यावितो

ग्रामर्यमूवदुन मूथधावन्निर्क्षुगावि मुख्यायूवसनया तग्यग्रागरु
थायूदयोग्र्यायुग्मरुग्रवाथ मन्दरेग्रयूयटाद्धाक्रन्द्रवीतयाय
यूथ आजगामसरुवीर्यथमूर्गावित्रवलंहतथ निर्क्षुवारिकाकाया
क्रोड्रायूद्धंउमाथसिथ ततायूद्धसतीवामीद्ध्यामूरनिर्क्षुग्यथ गव
वर्मसतीबार्ग्यं मधयाविववर्धनाथ ॥ विरुजास्मरुवास्मार्थावष्टिका
स्वगयाक्वयेथ ताउयामासवाजेषु ग्मस्माधेवमूवन्वोनिर्क्षुकानिर्गि

तिखड्गं वर्म्मवायायस्थरी । सताऽयन्तु द्विसिंहं द्यावाऽनसूकर्म । ताडि
तवाऽनद्वी ऽवद्धनाशि मकर्म । निर्मुस्याणु विद्धद वर्म्मवायस्ववन्
धौ । छिन्नवर्म्मनिरवद्धचगकिं विक्रयसा सूनशातमयस्याधिधावकावक
णाशिमुखागतां ॥ ॥ कामाप्नोतानिमुशाथ शून्ऽजयाऽऽयानवशाजूया
तं सृदियातन द्वीतद्वायस्वदुरुणाऽमाविधीथ ऽतांसाधिविक्रायव
णुकांयति । साधिद्वयानिशूलैरिन्तारस्मत्वमागता । ततःऽनसूकर्म
ना

तसायार्कं देयदंगर्वं । सागत्यद्वीवालोद्य । द्वयातयाऽगत । तस्मिन्नि
यति तमुतोनिर्मुंगोसविक्रम । सातयोवुसंकृद्धः पययोरूप
तस्तिवा ॥ सवथस्मुक्थात्यद्वेर्ष्टुतयवमायत्येऽ सुजवद्वाजिनवु
लेद्यायाग्नेवरोनमथ तसायार्कं सनातासु द्यावीवर्म्मवायय ।
शून्धद्वायेधनवथ्यावावीवस्मर्दं । पूद्वयोसासकृमोनिऽग्य
शुद्धनवा समस्तदेव्यसेनानी नऽजाध्वर्यवेवयिना । ततःसिलासरा

नादेनाजिगमत्कामदेवयामासगर्ने गानं। गायकिन्नादेन।
ततःकान्तिमत्यागणद्धामजडयत्। वयोनन्दिनाद्यक्षेना
क्षतिर्यक्षिनाथ। जूहाहूहासमन्दिरंनिवसतीवकावह्नेतेऽम्बुदेवसूवा
क्षसूःशुंडःकार्यपदेयथो दूवान्मंत्रिवृतिश्चनि च्याङ्कावाचिकाय
ना। तदाजयात्याजिजितं देवकाक्षसमस्तेशंशुंभनागलयागकिर्म्म
जाह्वालातिरीक्षणा। सूयानीवद्धिकुंजना सानिवस्कामलाङ्कया।सिरं

नादेन। ऊंरसावार्कलाकंगयान्दवी।विधर्तानिश्वनाथावाजितवान्
वनीपत।सूंडमद्धावुवाचवीसूंडस्तुत्यङ्कितावुवान्। चिक्कदस्वगवे
वूमेक्षणतंनाथसदृक्षणं। ततःसावणिकाकृद्धा शूलनाजिजघा
नतं।सतदासिक्तताङ्गसा सृष्टुतानिदयातल। ततानिर्गुंडस्यंवाच
ततनामाक्कार्म्मकथं। सूजघानंगवेधवीक्षीकंगविनकथाघन
श्रुत्वावाङ्कनामयूतिंदनूजस्यकःचक्रायवेनधितिंजस्यादं

यामासयष्टिकां रंगवल्लिकुब्जादूर्मादूर्मिकानालिनी विष्कुंभानिष्पावकां
लि खगवंशगायत्रीं श्वेतान् ततोनिर्गुंडीवरुणेन गंधामादायवष्टिकां
मृत्यंजीवंतवेल्लंदेवदारुसनामसाहतं तस्यायतनद्वारेषु गंधामादा
यवष्टिकां वज्रेनसितधावनसवृंतमादाय मूलरंभासमाया
मं निर्गुंडीमसवार्दनं वदिविल्वामूलनवगाविद्धनवष्टिकां रि
क्तस्यतस्यमूलनदयानिष्कृतायवष्टिसंजीवंतासहदेवीयुक्तं

नियवृक्षावटन स्यानिष्क्रामतावदीपकस्यसूत्रवंतालिवल्लिकुल
वाभंतातासोवयतुमि तातं सिंहस्यखादयंतमष्टकृष्णुलिवाघ
वान् तस्यवास्मंकथाकाली लिवद्वातथास्यवान् वीमावीलक्षं
निर्मिनोष्ठविनष्टुस्मदास्यवाष्टवक्राणीमनुष्टन तायनाशा
नियाक्षताः सादृष्टवीदिष्टनसिन्नायतुस्कंधघन वानलीतु
ष्टयातन वचिद्वृणुक्षतातुनि वणुखणुश्चक्रश तस्यव्यालानवा

दानवांकुलाऽवकणवद्वीरुन्नाऽविमुक्तनाथायव। कविद्विनशुव
सूनऽकविन्नशूमनाऽदवात। सविताऽपवकालीविवहतीनृगा
विय॥४१॥ ॥इतिश्रीमहिषासुरमर्दिनीस्तोत्रेकिमवन्नरदे
वीमहान्वितिसुतवधःति॥ ॥सविनुवाचनियुक्तोनिशुं
हस्तुजातरयाणसमितं। दृश्यतांनयेवेवसुतऽऊग्रवी
रवरः॥१॥बलावलेपदुष्टत्वंमाऽवजेगर्हमादनाऽन्यासंवल

ताश्रित्ययुद्धसेयातिमानिनी॥ ॥दिनुवाच॥एकंटऽजागत्यज
द्वितीयाकाममायग।पश्यतादुष्टम यत्तिशुम्भोमद्विरत
यथा॥ ॥सविनुवाच॥ततःसमस्तासादेव्याबलाणवम्
खातयं।तस्यादेव्यास्तमाजग्मुवलवासीद्वतोम्बिका॥
॥अर्कनितृत्यावज्रतिरिऽवृपर्यवास्थिताततीर्ज
मरेकंच तिक्ष्ण्याजाःशिरातव॥ ॥सविनुवाच॥ततःप्रव

दृतेयुद्धं देव्या सीतस्यावोतयो। पश्यतांसर्व्वदेवानामसुराणाञ्चदारु
णं।शरवर्षंशितैः शस्त्रैस्तथास्त्रैश्चदारुणैः।तयोर्युद्धमतीवासी
त्सर्व्वलोकभयंकरं। दिव्यान्यस्त्राणितस्यो मुमुचुर्यान्यथाविधा वि
दुस्तानिदैत्यान्तकस्त्वथो वारयामासतानि। मुक्तानितेनवास्त्राणिदै
त्यानिर्यत्रसत्वरं। वरांजलीस्तयेवाग्र्यं कायाद्यावणादिशं।
तानश्नवणतोर्द्धर्वी माच्छत्यमसुरेश्वरः। सायितःकुपितादेवी

धनुश्चिक्षेपवेगवत्॥१०॥छिन्नधनुषिदैत्येन्द्रस्तथा। किमयाय
द्ध।विव्याधदशभीर्बाणैस्तामप्योघवतीं। ततःखड्गमुपादाय
शतचन्द्रंचभानुमत्। चर्मचादित्यशतकं देव्यानामधिचिक्षपे।
तस्यायतत्तनवाणुखड्गश्चिक्षेपवेगितः। तच्चापिशतधाचक्रे
शरमिर्व्वनिवारितं। ततोऽम्बिकातंशूलमस्तं। ततोऽम्बिकातंशूलमस्तं
जघानसमरेक्षितौ। हतोऽपिसतयादैत्यश्चिन्धन्तिसायकैः।
विव्याधसप्तभिर्बाणैर्व्वामहस्तेमहासुरः। सायितःकुपितादेवी

स्यमूर्ध्वं निर्गतैः शूलैः। तथा यिसा यथावत्कांतिमुद्यमावगवान्।
समृद्धियातयातया हृदयदेयं गवः। दद्यात्कांयिसायवी
तलनावस्यतात्थः। तलपत्रावासिका नियथातमस्तीतल। स
देयवाजः सरुमा पूनयवतार्थिकाः। डत्ययवयशंका द्वेदेवी
गगनसास्थितः। तगायिमानिवाधावा यथधेतानवस्थिता। नियूद्वं
खतयादेय थणिवावयवस्थवं। वकतुथ्यथसंयूद्वं मूनिविस्म

यमागतः। तानियूद्वंमूविवं दत्वातनाद्विका सह। डयाद्यशात
यासास विक्रयधवणीतल॥२०॥ सविक्षा वचणी याद्य मूद्विमुद्य
स्यवगतः। सुखधावतदृष्टान्मा वणिकानिधनकुयातसायांकां
तायवी सद्वदेयजनस्थं। डगयांयातयासास रित्वाशूलनव
कसि। सगतास्थयातास्यांदवीशूलाग्रविक्षतः। वालयनमस्क
लानूस्थी साध्वीधीयासयद्वतां। ततश्यसन्नसंविलं रुतातोस्मि

दुरात्मनि जगत्स्वास्थ्यं मतीवाप निर्मलम् ॥ त्वन्नाशायावधीर्दैत्यं तवाद्यैव महेश्वरि ॥ १ ॥
त्वयैवायं जगत्स्रष्टा जगत्पात्यत्ति यो जगत् ॥ सोऽपि निद्रावशं नीतः कस्त्वां स्तोतुमिहेश्वरः ॥ २ ॥
विष्णुः शरीरग्रहणमहमीशान एव च ॥ कारितास्ते यतोऽतस्त्वां कः स्तोतुं शक्तिमान्भवेत् ॥ ३ ॥
सा त्वमित्थं प्रभावैः स्वैरुदारैर्देवि संस्तुता ॥ मोहयैतौ दुराधर्षावसुरौ मधुकैटभौ ॥ ४ ॥
प्रबोधं च जगत्स्वामी नीयतामच्युतो लघु ॥ बोधश्च क्रियतामस्य हन्तुमेतौ महासुरौ ॥ ५ ॥
ऋषिरुवाच ॥ एवं स्तुता तदा देवी तामसी तत्र वेधसः ॥ विष्णोः प्रबोधनार्थाय निहन्तुं मधुकैटभौ ॥ ६ ॥
नेत्रास्यनासिकाबाहुहृदयेभ्यस्तथोरसः ॥ निर्गम्य दर्शने तस्थौ ब्रह्मणोऽव्यक्तजन्मनः ॥ ७ ॥
उत्तस्थौ च जगन्नाथस्तया मुक्तो जनार्दनः ॥ एकार्णवेऽहिशयने सुषुप्ते योगनिद्रया ॥ ८ ॥
ददर्श तावसुरौ चातिबलवीर्यपराक्रमौ ॥ महामारीं समुत्पन्नौ तमसि क्रोधमूर्च्छितौ ॥ ९ ॥
ततः स भगवान्विष्णुश्चक्रगदाधरः ॥ जघान तावसुरौ मधुकैटभौ ॥ १० ॥
॥ इति तृतीयं मार्कण्डेयपुराणे सावर्णिके मन्वन्तरे देवीमहात्म्ये तृतीयं चरितम् ॥ ११ ॥

॥ ऋषिरुवाच ॥ देव्या हते तत्र महासुरेन्द्रे सेन्द्राः सुरा वह्निपुरोगमास्ताम् ॥ कात्यायनीं तुष्टुवुरिष्टलाभाद्विकाशिवक्त्राब्जविकाशिताशाः ॥ ॥ देवा ऊचुः ॥ विश्वेश्वरि त्वं परिपासि विश्वं विश्वात्मिका धारयसीति विश्वम् ॥ विश्वेशवन्द्या भवती भवन्ति विश्वाश्रया ये त्वयि भक्तिनम्राः ॥ देवि प्रपन्नार्तिहरे प्रसीद प्रसीद मातर्जगतोऽखिलस्य ॥ प्रसीद विश्वेश्वरि पाहि विश्वं त्वमीश्वरी देवि चराचरस्य ॥ आधारभूता जगतस्त्वमेका महीस्वरूपेण यतः स्थितासि ॥ अपां स्वरूपस्थितया त्वयैतद्या

यायतेऽक्षमलघवीर्य वन्तक्षवीर्यशक्तिमनन्तवीर्यो विश्वस्यवीर्यं
परिमासिमायसम्मोहितंयेविसमस्तमेतत्वक्षेयसन्नासुविद्याक्तेके
हु विद्यासमस्तास्तवदेवितेदाःस्त्रियःसमस्ताःसकलाजगत्सु
त्वयैकयापूरितमम्बयैतत्कातेस्तुतिःस्तव्यपरापरोक्तिः॥सर्वेस्तुता
यदपिवास्वर्गमुक्तिप्रदायिनोब्रह्मस्तुतायेकवासवत्रपूरमो
क्षाय ४ सर्वस्यबुद्धिरूपेणजनस्यहृदिसंस्थिते स्वर्गापवर्गदेवि

नारायणिनमोस्तुते कलाकाष्ठादिरूपेण परिनामप्रदायिनि विश्व
स्यापरतोशक्तेनारायणिनमोस्तुते सर्वमंगलमंगल्ये शिवसर्वार्थ
साधिकेशरण्येत्र्यंबकेदेविनारायणिनमोस्तुते सृष्टिस्थितिविनाशानां
शक्तिभूतेसनातनि गुणाश्रयेगुणमयेनारायणिनमोस्तुते॥ शरण्ये
त्रयीनार्तपरित्राणपरायणे सर्वस्यार्तिहरेदेविनारायणिनमोस्तुते
हंसयुक्तविमानस्थेब्रह्माणीरूपधारिणी कोशाम्ब ४ रिकेदेवि ना

रायणि नमास्तुते ॥ त्रिशूलचन्द्राधिरमण्डलसत्तताधिनी माहेश्वरीरूप
धरनारायणि नमास्तुते ॥ मयूरकुक्कुटवृतमण्डयात्तिभिर्नये कौमारीरू
पसंस्थिते नारायणि नमास्तुते ॥ शंखचक्रगदाशार्ङ्गगृहीतविविधायुधे ।
प्रसीदवैष्णवीरूपे नारायणि नमास्तुते ॥ गृहीतोग्रमहाचक्रदंष्ट्रोद्धृत व
सुन्धरे । वराहरूपिणि शिवे नारायणि नमास्तुते ॥ नृसिंहरूपानेकोग्रवीर्य
दैत्यान्तकारिणी घोरत्रैलोक्यत्राणसहिते नारायणि नमोस्तुते ॥ किरीटिनि

महावज्रसमुद्यतदंष्ट्रोद्धृतवसुन्धरे ॥ वृत्रप्राणहरेन्द्री नारायणि नमोस्तुते ॥
शिवदूतीस्वरूपेनहतदैत्यमहाबले । घोररूपेमहारावे नारायणि न
मोस्तुते ॥ दंष्ट्राकरालवदनेशिरोमालाविभूषिते । चामुंडमुंडमथने
नारायणि नमोस्तुते ॥ लक्ष्मिलज्जेमहाविद्ये श्रद्धेपुष्टिस्वधेध्रुवे । महारा
त्रिमहामोघनारायणि नमोस्तुते ॥ मेधेसरस्वतिवरे भूतिबाभ्रवितामसि । नियते
त्वंप्रसीदेशे नारायणि नमोस्तुते ॥ सर्वतःपाणिपादान्तेस

वतो विशिरोमसि । सर्वतःस्वपाणिपादोनारायणोनमोस्तुते । सर्वतः
पेसर्वेशिसर्वशक्तिसमन्वित । तयत्यघोरिनोदविद्युज्जयविनमोस्तुते ॥
एतत्तेवदनंसौम्यं लोचनत्रयभूषितं । पातुनःसर्वतीत्येभ्यः कात्या
नितनमोस्तुत । ज्वालाकरालमत्युग्र मशेषासुरसूदनं । त्रिशूलंपा
त्रीत्रहिकालिनमास्तुत ॥ हिनस्तियत्तजोभि र्भुवनानिकृत्स्नंयथा
ग्नि ॥ सायण्यायतुनादवि यावस्थानः मृतानिवा मूमृत्यवेसाय

क्षेवर्द्धिगस्कंधावाङ्गलः । पुत्रायत्वंशोरवंवणिक्वांतावय ॥
वागानंगेमानयंसिंहुंफट् । वृद्धाउकामान्फलान्तरीष्टान् । वामा
त्रितानंतविषनवाणावामात्रितायुग्रयतांयथानि । नुतस्त्रीयूक
दनंवयाघनमहिसंद्विमहासुवाणं । वृथेवनंवेदुर्धात्मसूकं
ज्ञवाहिकातायकवातिकान्या । विद्यासूत्रास्कंवविवकदीय
साद्यवूवाम्यूवकावदन्या । ममत्वगर्भेगिमरोवकाव विनाम

यथा यतीव विश्वं । यक्कांसियग्रविमथ्नाग यगवया कस्य
वत्तानियप । यावानतायगाथाघ्रिमध्य गणस्थिताव्ययविया सि
विश्व° । विश्वश्चविश्वंयवियामि विश्व° विश्वान्निकाभवयसीवि
श्वं विश्वसवंघासवतीरवन्हि विश्व ग्रयाय त्वयिराकिनसाः ।
यविप्रसीदयवियानुयनाविशीतान्निर्यं यथा सववयाद धूनेव
सघः । यायानिसर्वजगतांयगमंनयाण्डत्योतयाकजनितां

यमक्षयमग्नि ॥ घृतानांयसीदवं यविविश्वार्किनाविनि ॥ ॥
लाक्षवासनासीश लाकानविवयारव ॥ ॥ श्रीदयवाव ॥
ववदोहंसूवगणा वर्वयन्मनसकथा तृणध्वंयवयस्तोमिज
गतानूयकावर्क ॥ ॥ श्रीदवाडुवृ ॥ सद्ववाधायसमनं ज
लाक्षविलथविनवमवत्वयायायंसमद्विविनाग्नं ॥
वेश्वाव ॥ वैश्वतनमयाक्ष ॥ विगतिसयगे ॥ शुभानिम्

शुम्भश्चैवान्यसैन्यसमावृतो निशुम्भो गन्धमादनपर्वतेजातायशोदागर्भसंश
म्भया । ततस्तान्नाशयिष्यामिविन्ध्याचलनिवासिनी पुनरुत्पत्तिरा
दृश्येलयुधिवीतलेऽवतीर्यहनिष्यामि वैप्रचित्तांस्तुदानवान् । तेन
रक्तोक्षणाभूयश्चण्डिकान्मकासुरान् । रक्तदन्तांस्तविज्ञानि दाडि
मीकुसुमोपमा ... ततोमांदेवताःसर्वा मर्त्यलोकेमानवाःस्तु
वन्तोचाहनिष्यन्तिततोरक्तदन्तिकाःस्मृतश्शतवार्षिक मनाद

श्यामनंतरंमुनिभिः संस्तुताभूमौसंभविष्यामियोनिजा ततश्शत
नेत्रानानिरीक्षिष्यामियन्मुनीन् । कीर्तिष्यन्तिमनुजाःशताक्षीमिति
मांततः । ततोऽहमखिलंलोकमात्मदेहसमुद्भवैः । भरिष्यामिसुराः
शाकैरावृष्टेःप्राणधारकैः । शाकम्भरीतिविख्यातिंतदायास्याम्यहंभुवि ।
तत्रचवधिष्यामि दुर्गमाख्यंमहासुरं । दुर्गादेवीतिविख्यातं ततोना
मभविष्यति । पुनश्चाहंयदाभीमंरूपंकृत्वाहिमाचले । रक्षांसि तद्भ

ष्यामिसूनीनांगणकावणात । तयासंसूनयश्सर्वंश्रुत्वान्यात्तत्
कथयश्रीसाधवीतिविख्यातं । यत्सनासंविष्यति । यदाशृणादपु
त्राश्च । मरुवाशंकाविष्यति । तदाऽंगासर्वदूयं । दृष्ट्वासंथयव
द्यं । तेनाश्यश्चिंताथय । वधिष्यामिसकामूर्वं । सासंगीतिवसा
लाकाद्रात्रात्यतिसर्वतः । ऊंकंयदायदावाधा । यतवान्कुरु
विष्यति । तदातदावतीर्थंऽं । कविष्यात्यविसंकयं ॥ ३२ ॥

ऽंतिश्रीमार्कंडेयपुराणेसावर्णिकेमन्वंतरेदेवीसकाल्पे ॥ ७ ॥
श्रीदेवुवाचनमस्तुवेथमांनित्यं । आख्यायःसमाहितः । म
यादं । सकलात्त्वार्थं । नमयिष्यात्यसंशयः । मधुकैटभनाशं च
महिषासुरघातनं । वर्णयिष्यंतियद्वद्धर्मुंशंभुसंयाश । सु
स्थाश्चवदथंनवस्था । श्रेकाग्रतमथाश्रोष्यंतिवेवयस्था
मसमाद्रात्मासूतमं । नतयांदःस्तीकिंश्चि दूश्कृताद्धनवायदं ।

रविष्यतिनयाविघ्नं नवेवक्ष्यविधाजनं ।फलानरयतस्य वस्यूतावा
नेवाजाष्ठानग्स्कानलतायोपाक्षयाविघ्नंभविष्यति ।तस्मान्न मेत
स्मात्कर्म्मपाठंतथंसमाहितेश्रोतव्यश्चसदासद्भ्यः पर्वश्चायन
क्रितत् ।।उयसम्नाम्यणेवाचु सालासावीसमञ्जवान ।तथाविविध
व्यात° सकात्स्यंणसथन्नम ।।यतेतत्यष्ठातसम्यक्नियमायातनम
मासदानतद्विमाञ्जामिसान्निध्यंतत्रमछितं ।वलियदानपूजायो

मग्निकार्यमकालत ।सर्वंममतत्मकात्स्यं भुत्वायोयाचमेवच ।जानता
जानतावापिवलियुजाभूथाछताः ।प्रतीछियाम्यहंयीत्यावह्निरोमत्त
थाछतं ।।१०।।शरच्चालेमकायुजाक्रियतेयात्वार्षिकी ।तस्यामतत्म
त्मकात्म्यंशुत्वात्तस्त्रिसमन्वितः ।सर्वपापविनिमुक्तो धनधान्यसुतान्वितः ।।
मनुष्योमत्यसादनतविष्यतिनसंशयः ।शुत्वामतत्माकात्म्यंतयात्वा
त्तत्रयश्शुताः ।।शरत्कालमश्वयुद्धेषु जायतेनितयश्युमान् ।शियतः

सन्नयंत्यशिवान्याणवो पपद्यते। नन्यतेवकुलंयुसोमशान्यसम ः
एतत्। शान्तिकर्माणिसर्वत्र तथादुश्वप्नदर्शने। ग्रहपीडासुचोग्रासु
सारुन्मांशकुयात्तम। ग्रपस्मा: समंयान्तियहपीडाश्चदारुणाःदुश्व
प्नश्चनशिहृष्टस्वप्नमुपजायते॥ बालग्रहास्तिस्तानांशान्तिका
रकी संघाततेदेवनृणां मत्रीक्रमणसुत्तमं। उद्दिश्यनामशमाणांबल
हानिकरीयदी। स्त्रीसूतक्रियावानांपुत्रनादेवनाशनं। सर्वंसमतमस्त

त्मं मतसन्निधिकारकंपशुपुत्रायुश्चयशुगधदीवस्तथात्तम ॥२०॥
विसाणीत्ताजनहमि। यक्षनीयवरुन्निशी। अथेथविविधैर्लोगःयथाने
र्वनरण्या। प्रीतिर्मकियतेसासिमहरुवरितेशुते। युतंरतिपापा
नितथालोग्यमहति। स्त्रीकरोतिक्षेत्याजमानंकीत्रनमसायुद्धेषु
चरितंयन्न दुष्टदैत्यानिवरुणं। तासिकृतेवरिकृती भयंयुसोनजाय
ते। युक्तातिस्तुतयायाशुयाश्चवर्त्तर्षि निः कृताःवत्सणावरुतास्तो

सुपयकूल युगासतिजवणेयानव वापि यावाग्नियविवादितः व
यसिवाहतश्शून्य हतीतावापिण्फसिश सिरुयोधावयातावावृनवा
वनरुस्किसिश वाक्षकुछनवाक्ष्का वश्चोवियगतावियावा सू घूलिर्तीवा
वासनस्थितश्चात सहर्तुव वतसूवापिशस्य मेग्राक्षका दावृणो
सर्ववाधासूथावास् वदना यर्द्विशिय स्वनसमेतद्यानतं नयास्
द्यातसीकणेग्। समयसानासिंरुद्या दस्यावावेविनस्कथा। इगायवय

वायस्कसवगथ्वितंसमा ॥ ॥ ॥

विवालनं तयोत्पाद्यमानविं मिदविं [illegible] मा[illegible]वविक्षानं तुश्रावि
द्वियश्रुति यार्कतयेतत्सकलं वक्तुमनञ्जय सदाकाल्यमदावाप्ति
सदासावीश्वरुपया सेवकालसाद्यासावी सेवसृष्टिसवयजा स्थिति क
थानिहानां सेवकालसन्नाभी सेवकालनाशसेवलक्ष्मीवृद्धियदाद
हासेवासावतथालक्ष्मीर्दिनाशायजायते सुतासंवृद्धिता पूर्वो दू
र्ये न्यायेनिस्तया ययातिर्विद्वेयुत्रांश्चसतिश्चमं तथाशुतां ॥ [illegible]
[illegible] ॥ सविरुवाच ॥ एतत्तेक

थितेराजन्द्वावीमरान्मासुतं एवेयुतावासादेवीययेदं क्षयंतिजगत्।
तिद्यातथेवक्रियतेतगवद्विष्णुमायया त्वयाचमयेवेशश्चतथेवान्य
तिथकिनश्चसाक्षतमाहिलाश्चेवसाक्षमद्यन्तिवायम ॥ तामयेकिनरा
राजगवंयवमध्वीं ॥ सावाधितामेवतृणं गागस्वर्गायवर्द्धयो ॥
सार्द्धंशुयदुवाच ॥ तंतिस्यवचश्चक्रवा सुवथश्चमनवाप्तियथयति
यथसदागंतष्टविंमंतिवरी निर्द्विशुतिमसवन राज्यावदव